

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTI SERDAR BERDIMUHAMEDOW: – BERKARAR DÖWLETIŇ TÄZE EÝÝAMYNYŇ GALKYNYŞY DÖWRÜNDE BIZ GARAŞSYZLYGYMYZYŇ WE BITARAPLYGYMYZYŇ BINÝADYNY HAS-DA PUGTALANDYRYP, ÝURDUMYZY BEÝIK GELJEGE TARAP YNAMLY ÖŇE ALYP BARÝARYS.

ZAMAN

INTERNATIONAL MEDIA TÜRKMENISTAN

30-njy oktyabr, 2026, Belgisi 44/1714

WATANYMYZ ÖSÜŞIŇ BEDEW BADY BILEN ÖŇE BARÝAR

Ýurdumyzda Gahryman Arkadagymyz tarapyndan başy başlanan we hormatly Prezidentimiziň baştutanlygynda üstünlikli durmuşa geçirilýän, Watanymyzyň ykdysady kuwwatyny artdyrmaga, halkymyzyň hal-ýagdaýyny mundan beýläk-de ýokarlandyrmaga, daşary ýurtly hyzmatdaşlar bilen ykdysady we ynsanperwer gatnaşyklary giňeltmäge gönükdirilen içeri we daşary syýasat alnyp barylýar.

beýläk-de ösdürmek, nebitgaz pudagy-nyň, halkara howa menzilleriniň maddy-enjamlaýyn binýadyny pugtalandyrmak we oba hojalyk pudagynda, welaýatlarda mowsümleýin işleriň alnyp barlyşy ýaly meseleler bar.

Mejlisde habar berlişi ýaly, «Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistan – bedew batly at-myraýyň mekany» şygary astynda geçýän şu ýylyň noýabr aýy daşary ýurtly hyzmatdaşlar bilen söwda-ykdysady we medeni-ynsanperwer ulgamlardaky hyzmatdaşlygy mundan beýläk-de giňeltmäge ýardam etmäge gönükdirilen wakalara baý bolar. Şunuň bilen baglylykda, Türkmenistanyň Gurluşyk we senagat toplumynyň işgärleriniň günü mynasybetli ýurdumyzda «Türkmenistanyň gurluşyk, senagat, himiýa, energetika pudaklarynyň ösüşi» atly halkara sergini we maslahaty geçirmek meýilleşdirilýär. Dokma senagaty ministrliginiň kärhanalarynda, şeýle hem Senagatçylar we telekeçiler birleşmesiniň agzalaryna degişli dokma kärhanalarynda öndürilýän eksport ugurly önümler Polşa Respublikasynyň Žguw şäherinde geçiriljek «Fast Textile 2026» atly halkara sergide tanyşdyrylar. Aşgabat we Arkadag şäherlerinde «Bagtyýarlyk döwrüniň teatr sungaty» atly V halkara teatr festiwalý geçiriler.

Mundan başga-da, Aşgabat şäherinde geçirilmegi meýilleşdirilýän «Halkara zähmet standartlaryny we durnukly ösüşi öňe sürmekde kärdeşler arkalaşyklarynyň orny» atly halkara ylmy-amaly maslahata hem-de Halkara Zähmet Guramasy bilen bilelikde Merkezi Aziýa ýurtlarynyň we Azerbaýjan Respublikasynyň kärdeşler arkalaşyklarynyň ýolbaşçylarynyň sebitara

forumyna taýýarlyk görülýär.

Mejlisde hormatly Prezidentimiz «Türkmengaz» döwlet konserniniň maddy-enjamlaýyn binýadyny döwrebaplaşdyrmaga, şeýle hem umumy uzynlygy 546 kilometr bolan Aşgabat – Daşoguz awtomobil ýolunyň taslamasyny düzmek we ony gurmak, onuň ugrunda umumy uzynlygy 812 metr bolan awtomobil köprüsiniň taslamasyny düzmek, ony gurmak, köprüleri döwrebaplaşdyrmak barada şertnamalary baglaşmaga ygtyýar berýän Kararlara gol çekdi.

Mejlisde döwlet durmuşyna degişli başga-da birnäçe möhüm meselelere seredildi we olar boýunça degişli çözümler kabul edildi. Şeýle-de geçen hepdede gol çekilen resminamalaryň hatarynda Daşoguz welaýatynyň Garaşsyzlyk etrabynda kuwwatlylygy ýylda 60 müň tonna senagat pagta çigidini gaýtadan işleýän ösümlik ýag kärhanasynyň taslamasyny düzmek we onuň ýanaşyk ýerlerini abadanlaşdyryp gurmak barada Karar bar.

Umuman, Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistan Watanymyz ösüşleriň ýoly bilen okgunly öňe barýar. Ýurdumyzyň asuda durmuşy, her günde ajaýyp işlere beslenýär. Bu gün bedew bady bilen okgunly öňe barýan Diýarymyz hemmetaraplaýyn ösüşlere, özgertmelere beslenýär. Şol geçen menziliň her adiminiň ýurduň, halkyň ykbalyny kesgitleýän özgertmelerden, şanly wakalardan, bitirilýän agirt uly işlerden doludygyna ýene bir ýola göz ýetirmek bolýar. Ýetilen belent sepgitler, tutulan maksatlar Watanyň, halkyň ykbalyny beýgeldip barýar. Sazlaşykly oşan türkmen döwletinde, rowaçlyga beslenen milli ykdysadyýetiniň ahlý pudaklarynda ösüşiniň batly depginleriniň aşgär görmeýär.

DÖWREBAP ÝOLLAR SEBITLERIŇ ABADANÇYLYGYNÝ MÖHÜM BINÝADYDYR

Ýurdumyzda ulag-logistika mümkinçiliklerini giňeltmek, döwrebap ýol-ulag infrastrukturasyňy döretmek boýunça giň gerimli işler alnyp barylýar. Bu ugurda durmuşa geçirilýän iri taslamalar ýurdumyzyň ykdysady kuwwatyny pugtalandyrmak, welaýatlaryň arasyndaky ulag gatnaşyklaryny kämilleşdirmek hem-de ilat üçin amatly gatnaw şertlerini döretmek babatda möhüm ähmiýete eýedir.

Şeýle ähmiýetli başlangyçlaryň biri hem umumy uzynlygy 546 kilometr bolan Aşgabat – Daşoguz awtomobil ýoludyr. Hazirki zaman ykdysadyýetinde ulag infrastrukturasyňyň ösen derejesi önümlüligiň netijeliligini ýokarlandyrmagyň, sebitleriň arasyndaky söwda-ykdysady gatnaşyklary giňeltmegiň we ilatnyň hereket mümkinçiliklerini gowulandyrmagyň esasy şertleriniň biridir. Aşgabat – Daşoguz awtomobil ýolunyň gurluşygy ýurdumyzyň paýtagty bilen demirgazyk sebitiniň ulag aragatnaşygyny ösdürmäge gönükdirilen möhüm taslamadyr. ■ 3

GURLUŞYK WE SENAGAT TOPLUMY: ÝETILEN SEPGITLER WE ÖSÜŞLER

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe Garaşsyz, hemişelik Bitarap Türkmenistan döwletimizde milli ykdysadyýetimiziň ahlý pudaklaryny sazlaşykly ösdürmek, döwrebap önümçilik kuwwatlyklaryny döretmek, täze tehnologiýalary ornaşdyrmak hem-de ýurdumyzyň senagat mümkinçiliklerini has-da artdyrmak ugrunda giň gerimli işler alnyp barylýar. Bu özgertmeleriň üstünlikli durmuşa geçirilmeginde gurluşyk we senagat toplumyna aýratyn ornun degişlidir.

Her ýyl dabaraly belenliýän Türkmenistanyň Gurluşyk we senagat toplumynyň işgärleriniň günü bu ugurda zähmet çekýän hünärmenleriň, gurluşykçylaryň, inženerleriň, tehnologiýalaryň, energetikleriň we önümçilik işgärleriniň yhlasly zähmetine goýulýan hormatnyň aýdyň beýanydyr. Bu hünär baýramy diňe bir gazanylan üstünliklere baha bermek bilen çäklenmän, öňde durýan möhüm wezipeleri kesgitlemek, täze başlangyçlara badalga bermek üçin hem giň mümkinçilikleri döredýär. ■ 3

YKDYSADY GARAŞSYZLYGYMYZYŇ NYŞANY

Her bir döwletiň özbaşdaklygyny, ykdysady kuwwatyny we milli aýratynlygyny alamatlandyryan mukaddes gymmatlyklary bolýar. Milli pul hem ýurduň ykdysady özygtyýarlylygynyň nyşanydyr. Türkmen halky üçin manat diňe bir hasaplaşyk serişdesi bolman, eýsem, Garaşsyzlygymyzyň miwesi, döwletlilikimiziň buýsançly beýany, halkymyzyň doredijilikli zähmetiniň we rowşen geljege bolan ynamynyň alamatydyr. Türkmenistan döwlet Garaşsyzlygyny gazanandan soňra milli ykdysadyýetini özbaşdak ösdürmegiň, maliýe ulgamyň kämilleşdirmegiň we dünýä hojalyk gatnaşyklaryna işjeň goşulýmagyň ýoluna düşdi. ■ 3

HORMATLY PREZIDENTIMIZIŇ KITABY ÝAPON DILINDE NEŞIR EDILDI

26-njy oktyabrda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň «Türkmenistanyň Bitaraplygy – parahatçylygyň we ynanyşmagyň aýdyň ýoly» atly kitabynyň ýapon dilindäki neşiriniň tanyşdyrylyş dabarasý geçirildi.

Serdarymyzyň zehininden doran kitabýň dünýä giňişligindäki okyjylarynyň sanynyň has-da artmagynyň şertlendirildi.

Hormatly Prezidentimiziň bu kitaby Bitaraplyk syýasatyna esaslanýan çuňňur syýasy, taryhy, durmuş-ykdysady, ruhy-medeni we ynsanperwer

Dabarada çykyşlara giň orun berildi. Bellenilişi ýaly, Garaşsyz Watanymyzyň parahatçylyk söýüjilik, hoşniýetlilik, dost-doganlyk ýörelgelerini esasy ugur edinýän daşary syýasatynyň rowaç gadamlary barha dabaralanýar. Bu bolsa Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasy tarapyndan hemişelik Bitaraplyk hukuk derejesi üç gezek ykrar edilen ýurdumyzyň halkara giňişlikdäki abraýynyň belende galýandygyny görkezýär. Hormatly Prezidentimiziň «Türkmenistanyň Bitaraplygy – parahatçylygyň we ynanyşmagyň aýdyň ýoly» atly kitabýnda hem şu hakykat aýdyň beýan edilýär. Täze eseriň ýapon diline terjime edilmegi bolsa Arkadagly Gahryman

Iki rekord birden goýuldy

▲ Dubaýda agramy 16,5 kilogramdan gowrak bolan usyrga birbada iki rekord goýdy. ■ 4

Düňgäniň iň kaşan aeroportlary

▲ Düňgäde 40 müňden gowrak howa menzili bolup, her gün 100-130 müň aralygynda uçuş amala aşyrylýar. ■ 5

Goňşy ýurtlarda çempion boldular

▲ Geçen hepde düňgäniň dürlü gerinde tennis boýunça geçirilen ýaryşlarda goňşy ýurtlaryň wekilleri geňiji boldy. ■ 7

Keýn 70-nji «Altyn top» baýragynyň ýeňijisi

▲ Futbol älemiňiň iň uly şahsy baýragy hasaplanýan «Altyn top» (Ballon d'Or) baýragynyň bu ýylky ýeňijisi belli boldy. ■ 8

Internet tizliginde täze rekord

Hytaýy hünärmenler bir sany optik süýümlü kabel arkaly sekunda 3,2 petabit maglumat geçirip, täze rekord goýdular. Hytaýyň maglumat we aragatnasçy tehnologiýalary akademiýasynyň (CICT) «Peng Cheng» barlaghanasynyň hünärmenleri rekord synagyny uzynlygy 10,3 kilometr bolan 24 ýadroly ýörite kabel arkaly amala aşyrdy. Hasaba alnan tizligiň sekunda 20 müldän gowrak 4K durulýandygy filmi geçirmäge deňdigi mälim edildi.

Barlaghananyň hünärmenleri şu ýylyň başynda geçiren synagynda 2,5 petabit tizlige ýetipdiler.

Hünärmenler emeli aň tehnologiýasynyň ösmegi bilen ýokary tizlikli internete zerurlyk duýulýandygyny belleýärler. Sebäbi emeli aň tehnologiýasy bar bolan maglumat däl, maglumatlary seljeren soňra ulanyýjylara ýetirýär. Şeýle hem internet aragatnasçygynyň 6-njy nesli (6G) üçin has ýokary tizlikli aragatnasçy tehnologiýalaryna zerurlyk duýulýar.

Güljahan AŞYROWA,
Halkara ynsanperwer ylmylyr we ösüş uniwersitetiniň magistranty.

Dikligine uçup bilýän uçar

«Electra» kompaniýasy dikligine uçup hem gonup bilýän kiçi göwrümlü uçary işläp taýýarlaýar. Golaýda 9 ýolagçy orunlyk ýa-da 1 müň 360 kilogram ýük göterijiligi bolan bu uçar synagdan geçirildi. «EL9 Ultra Short» atly uçardaky selöz sany motor pes tizlikde uçmagyna we şeýlelikde aňsatlyk bilen gonmagyna mümkinçilik berýär. Uçar otluk ýerde, awtoduralagda ýa-da istenlik boýunça duran teliz ýerde uçup ýa-da gonup bilýär. Munuň üçin 45 metrlik ýol ýeterlik. Bu bolsa uçary has köp maksatlara üçin ulanmaga mümkinçilik berýär. Uçaryň elektrik energiýasy bilen işlemegi sesiniň pes bolmagyny üpjün edýär. «EL9 Ultra Short» bir gezekdik zaryady bilen 1 100 deňiz miline çenli aralygy geçip bilýär. Bu uçardan dünýäniň dürli ýurtlaryndan ýüzdesiň sargyt edilipdir. Deňişli rugsatnamalar alandan soňra uçaryň 2030-njy ýylda hyzmatla hödürlemegine garaşylýar.

Yslamberdi TYLLANUROW,
Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň uly mugallymy.

Singapurda ýörite ösdürilip ýetirdiňiň orhideýanyň täze görnüşine Germaniýanyň Kanserli Fridrih Merzliň ady daklydy. Ýurduň parlamentiniň binasyna ösümlikge at dalkmak dabarasyny guraldy. Orhideýanyň gülleri beneşge-gofur, ýapraklary ýaşyl we uzynlygy 80 santimetr çenli ösýär. «Vanda Friedrich Merz» atly ösümliğin ýiti ýalmyşy ysy bar. Singapur Orhideýa bagynyň hünärmeni Mark Çu ösümliğin ysnyňy irden has ýiti duýulýandygyny belleýär. Häzirkî wagtda bagda 300 düýp merz ösümliği bar. On ýyl ozal çalnymşydmak arkaly döredilen bu görnüşüň häzire çenli ady ýokdy.

Bu ýerdäki ösümlikler aýratyn bütümde ösdürilip ýetirdiňiň ýer diňe gül açan wagty bagyň myhmanlarynyň görmegi üçin ýörite bölüme getirilýär. Singapurda uzak ýyldan bäri dowam edýän däbe görä, orhideýanyň täze görnüşine ýurda geljek ýokary derejeli myhmanlaryň ady dakylýar. Germaniýanyň Kansteriniň ýolbaşçylyk edýän topary Aziýa ýurtlaryna saparynyň çäginde bu ýurda hem barar.

Sapa MAGTYMGULYÝEW,
Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň mugallymy.

Maglumatlara görä, ýurduň içindäki syýahatçylyk soňky ýyllarda yzygiderli artýar. Hytaý ýurty we tebigy baýlyklary bilen tapawutlanýar. Yurtda ÝUNESKO-nyň sanawyna girizilen 62 desga bolup, bu ugurda dünýäde Italiýadan soňra ikinji ýerde durýar.

Nurjemale KULIÝEWA,
Türkmen döwlet maliýe institutynyň talyby.

IV Parlamentara forumyň dowamynda köpugurly hyzmatdaşlygy ilerletmekde we durnukly ösüşi üpjün etmekde parlamentleriň tagallalaryny utgaşdyrmagyň ähmiýetine üns

berildi. Şeýle hem Merkezi Aziýanyň geosyýasy we ykdysady taýdan ähmiýetiniň artýandygyny, sebitleý parahatçylygy, dialogy we özara ynamy pugtalandyrmagyň zerurdygyny bellemli.

Merkezi Aziýa döwletleriniň Parlamentara forumynyň yzygiderli geçirilmeşi parlament diplomatiýasynyň sebit derejesindäki institusional binýadynyň kemala gelýändigini görkezýär. Düşenbe forumy ozalky duşuşyklarda başlanan dialogyň dowamy bolup, parlamentleriň arasyndaky hyzmatdaşlygyny yzygiderli häsiýete eýe bolýandygyny görkezýär. Şeýle format sebitiň ýurtlaryna umumy meseleleri kanun çykarýjy edaralaryň derejesinde hem ara alyp maslahatlaşmaga şert döredýär.

Şeýle gatnaşyklar parlamentara hyzmatdaşlygynyň amaly mazmunynyň başlaýdyr. Dostluk toparlarynyň, parlament komitetleriniň we deňgüzlüleriň arasyndaky göni dialog

berildi. Şeýle hem Merkezi Aziýanyň geosyýasy we ykdysady taýdan ähmiýetiniň artýandygyny, sebitleý parahatçylygy, dialogy we özara ynamy pugtalandyrmagyň zerurdygyny bellemli.

Merkezi Aziýa döwletleriniň Parlamentara forumynyň yzygiderli geçirilmeşi parlament diplomatiýasynyň sebit derejesindäki institusional binýadynyň kemala gelýändigini görkezýär. Düşenbe forumy ozalky duşuşyklarda başlanan dialogyň dowamy bolup, parlamentleriň arasyndaky hyzmatdaşlygyny yzygiderli häsiýete eýe bolýandygyny görkezýär. Şeýle format sebitiň ýurtlaryna umumy meseleleri kanun çykarýjy edaralaryň derejesinde hem ara alyp maslahatlaşmaga şert döredýär.

Şeýle gatnaşyklar parlamentara hyzmatdaşlygynyň amaly mazmunynyň başlaýdyr. Dostluk toparlarynyň, parlament komitetleriniň we deňgüzlüleriň arasyndaky göni dialog

berildi. Şeýle hem Merkezi Aziýanyň geosyýasy we ykdysady taýdan ähmiýetiniň artýandygyny, sebitleý parahatçylygy, dialogy we özara ynamy pugtalandyrmagyň zerurdygyny bellemli.

Merkezi Aziýa döwletleriniň Parlamentara forumynyň yzygiderli geçirilmeşi parlament diplomatiýasynyň sebit derejesindäki institusional binýadynyň kemala gelýändigini görkezýär. Düşenbe forumy ozalky duşuşyklarda başlanan dialogyň dowamy bolup, parlamentleriň arasyndaky hyzmatdaşlygyny yzygiderli häsiýete eýe bolýandygyny görkezýär. Şeýle format sebitiň ýurtlaryna umumy meseleleri kanun çykarýjy edaralaryň derejesinde hem ara alyp maslahatlaşmaga şert döredýär.

Şeýle gatnaşyklar parlamentara hyzmatdaşlygynyň amaly mazmunynyň başlaýdyr. Dostluk toparlarynyň, parlament komitetleriniň we deňgüzlüleriň arasyndaky göni dialog

berildi. Şeýle hem Merkezi Aziýanyň geosyýasy we ykdysady taýdan ähmiýetiniň artýandygyny, sebitleý parahatçylygy, dialogy we özara ynamy pugtalandyrmagyň zerurdygyny bellemli.

Merkezi Aziýa döwletleriniň Parlamentara forumynyň yzygiderli geçirilmeşi parlament diplomatiýasynyň sebit derejesindäki institusional binýadynyň kemala gelýändigini görkezýär. Düşenbe forumy ozalky duşuşyklarda başlanan dialogyň dowamy bolup, parlamentleriň arasyndaky hyzmatdaşlygyny yzygiderli häsiýete eýe bolýandygyny görkezýär. Şeýle format sebitiň ýurtlaryna umumy meseleleri kanun çykarýjy edaralaryň derejesinde hem ara alyp maslahatlaşmaga şert döredýär.

Şeýle gatnaşyklar parlamentara hyzmatdaşlygynyň amaly mazmunynyň başlaýdyr. Dostluk toparlarynyň, parlament komitetleriniň we deňgüzlüleriň arasyndaky göni dialog

berildi. Şeýle hem Merkezi Aziýanyň geosyýasy we ykdysady taýdan ähmiýetiniň artýandygyny, sebitleý parahatçylygy, dialogy we özara ynamy pugtalandyrmagyň zerurdygyny bellemli.

Merkezi Aziýa döwletleriniň Parlamentara forumynyň yzygiderli geçirilmeşi parlament diplomatiýasynyň sebit derejesindäki institusional binýadynyň kemala gelýändigini görkezýär. Düşenbe forumy ozalky duşuşyklarda başlanan dialogyň dowamy bolup, parlamentleriň arasyndaky hyzmatdaşlygyny yzygiderli häsiýete eýe bolýandygyny görkezýär. Şeýle format sebitiň ýurtlaryna umumy meseleleri kanun çykarýjy edaralaryň derejesinde hem ara alyp maslahatlaşmaga şert döredýär.

Şeýle gatnaşyklar parlamentara hyzmatdaşlygynyň amaly mazmunynyň başlaýdyr. Dostluk toparlarynyň, parlament komitetleriniň we deňgüzlüleriň arasyndaky göni dialog

berildi. Şeýle hem Merkezi Aziýanyň geosyýasy we ykdysady taýdan ähmiýetiniň artýandygyny, sebitleý parahatçylygy, dialogy we özara ynamy pugtalandyrmagyň zerurdygyny bellemli.

Merkezi Aziýa döwletleriniň Parlamentara forumynyň yzygiderli geçirilmeşi parlament diplomatiýasynyň sebit derejesindäki institusional binýadynyň kemala gelýändigini görkezýär. Düşenbe forumy ozalky duşuşyklarda başlanan dialogyň dowamy bolup, parlamentleriň arasyndaky hyzmatdaşlygyny yzygiderli häsiýete eýe bolýandygyny görkezýär. Şeýle format sebitiň ýurtlaryna umumy meseleleri kanun çykarýjy edaralaryň derejesinde hem ara alyp maslahatlaşmaga şert döredýär.

TEATR SUNGATY – HALKLARYŇ DOSTLUK KÖPRÜSI

Berkarar döwletimizde milli medeniýetimizi we sungatymyzy ösdürmek, halkymyzyň baý ruhy mirasyny aýawly saklamak hem-de ony dünýä giňişliginde giňden wagyz etmek ugurunda möhüm işler durmuşa geçirilýär. Medeniýet we sungat ulgamynda geçirilýän halkara derejeli çäreler ýurdumyzyň medeni durmuşynyň baýlaşdyrmak bilen bir hatarda, dünýä halklarynyň arasynda dostlukly gatnaşyklary, özara düşünişmegi we döredijilik hyzmatdaşlygyny pugtalandyrmaga ýardam berýär. Şeýle ähmiýetli medeni çäreleriň biri bolan «Bagtyýarlyk döwriň teatr sungaty» atly halkara teatr festivaly teatr sungatynyň dürli milli mekdeplerini, döredijilik ädpleriň we sahna ussatlygynyň özboluşly aýratynlyklaryny birleşdirýän möhüm medeni meýdançadyr. Bu festival sungatynyň umumadamtat gymmatlyklaryny wagyz etmekdäki ornuny aýdýn görkezýär.

«Bagtyýarlyk döwriň teatr sungaty» atly halkara teatr festivalynyň ähmiýeti dürli ýurtlaryň teatr sungatynyň wekilleriniň arasynda döredijilik gatnaşyklaryny ösdürmek, sahna tejribelerini alysmak we milli teatr mekdepleriniň özboluşly aýratynlyklaryny giňden tanyşdyrmak bilen baglanyşyklydyr. Halkara teatr festivalary artistler, režissýorlar, dramaturglar, sahna bezegçileri we beýleki döredijilik işgärleri üçin täze pildikleriň hem-de hünär tejribeleriniň duşuşygy giňişligidir. Her bir halkyň taryhy, medeniýeti, döpdesurlary we durmuş pelsepesi onuň teatr sungatynda öz beýanyyny tapýar. Şol sebäpli halkara festivallar diňe bir spektakllaryň görkeziliş medeni çäresi däl, eýsem, medeniýetleriň özara baýlaşýan, döredijilik pildirleriň utgaşýan möhüm sungat baýramydyr.

Türkmen halkynyň teatr sungaty köpsanylyk medeni mirasymyzdan, halk döredijiligidin, dessançylyk ädplerinden we

milli ruhy gymmatlyklarymyzdan gözbaş alýar. Sahna eserlerinde halkymyzyň taryhy, durmuş ýörelgeleri, maşgala gymmatlyklary, watansöýüjilik duýgulary, ynsanperwerlik we dostluk ýaly belent düşüňjeler öz beýanyyny tapýar. Halkara teatr festivalary türkmen sahna ussatlarynyň döredijilik mümkinçilikleriniň daşary ýurtly käredeşlerine tanyşdyrmak, milli sungatymyzyň özboluşlylygyny görkezmek we dünýä teatr sungatynyň gaza-nalary bilen ýakýndan tanyşmak babatda möhüm ähmiýete eýedir. Halkara festivalalaryň çäklerinde ýola goýulýan döredijilik gatnaşyklary sungat işgärleriň arasynda uzak möhletleýin hyzmatdaşlygynyň ösmegine hem ýol açýar. Şeýle çäreler ýaş artistler üçin hem uly tejirbe mekdebi bolup hyzmat edýär.

Nurmyrat ANNAKOW,
Türkmenistanyň Inžener-tehniki we ulag kommunikasiýalary institutynyň talyby.

ÝAŞLAR SYÝASATY DABARALANÝAR

Ýurdumyza ýaşlar syýasatyny durmuşa geçirmek hormatly Prezidentimiziň alyp barýan syýasatynyň esasy ugurlarynyň biridir. Ata Watanymyzyň Garaşsyzlygynyň 35 ýyllygynyň öňüsyrasynda, şu ýylyň 23-njy sentýabrynda Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň mejlisi geçirildi. Onda «Türkmenistan-da ýaşlar barada döwlet syýasatynyň 2031-njy ýyly çenli Döwlet maksatnamasynyň» hem-de ony amala aşyrmak boýunça ýerine ýetirilme çäreleriň Meýilnamasynyň kabul edilmegi taryhy ähmiýete eýedir. Hormatly Prezidentimiz ýaşlar barada döwlet syýasatyny üstünlikli durmuşa geçirmek, ylym-bilim, ösen tehnologiýalar bilen gyzyklanýan ýaşlary ýüze çykarmak, Watana wepaly, zähmetsöýer, ylmyly-bilimli, ýurduň hemmetaraplaýyn ösüşine mynasyp goşant goşýan kämil nesilleri terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

terbiýeläp ýe-

BAGLAR – ABADAN DURMUŞYŇ BEZEGI

boýunça hyzmatdaşlygy ösdürmäge çalyşýar. Bu işler daşky gursawy goramagyň diňe bir milli däl, eýsem, umumadamtat ähmiýetli wezipedigini görkezýär.

Ýaşyl zolaklar – abadan durmuşyň bezegi. Häzirkî döwürde şäherlerimiziň we obalarymyzyň töwereginde döredilýän ýaşyl zolaklar, seýilgäherler, dynç alyş ýerleri we bagy-bossanlyklar ýaşayş gursawynyň gözelleşmegine ýardam edýär. Bag ekmek dabaralaryna köpçülikleýin gatnaşmagy jemgyýetde ekologik medeniýetiň ösdürilmesine, tebigata aýawly garamak düşüňjesiniň berkidilmegine hyzmat edýär. Ahilhalik bag ekmek dabaralarynyň ähmiýeti hem tut sundadyr.

Jemal BEGENJOWA,
Türkmenistanyň Telekomunikasiýalary we informatika institutynyň talyby.

EMELI AŇYŇ MÜMKINÇILIKLERI

Soňky ýyllarda dünýä ykdysadyýetinde bolup geçýän tehnologik özgerişleriň arasynda emeli aň önümçilikde, lukmançylykda, bilimde, bank ulgamynda, ulagda, söwmeda, döwlet dolandyryşynda we gündelik durmuşda giňden ulanylyan tehnologiýa öwürildi. Onuň çalt ösmegi diňe bir tehnik mümkinçilikleri artdyrmak, eýsem, zähmet bazarynyň gurluşyna, hünärleriň mazmunyna we işgärlerden talap edilýän başarnyklara hem düýpli täsir edýär.

Emeli aňyň ýaýramagy işgärlerden talap edilýän başarnyklary hem üýtgedýär. Öň hünärmen bolmak üçin belli bir işi ýerine yetirip bilmek ýeterlik bolýan bolsa, häzirkî döwürde täze tehnologiýalara çalt uýgunlaşmak, maglumatlar bilen işlemek, sanly gurallary ulanmak we täze bilimleri yzygiderli öleşdirmek zerur bolup bolýar. Emeli aňyň zähmet bazaryna ilkinji täsiri gaýtalanýan we belli bir düzgün boýunça ýerine ýetirilýän işleriň awtomatlaşdyrylmagydyr. Maglumatlary girizmek, hasabat taýýarlamak, resminamalary toparlara bölmek, müşderileriň ýönekeý soraglaryna jogap bermek, önümçilikdäki käbir tehnik gözegçilik işleri ýaly wezipeleriň belli bir bölegini häzirkî wagtda programma üpjünçiligi ýerine yetirip bilýär.

Geljekde emeli aň ulgamlaryny döredýän, sazlaýan, barlaýan we olaryň netijelerini seljeren hünärmenlere islegiň artmagyna garaşylýar. Maglumat analitigi, emeli aň inženeri, maszyn öwreniş hünärmeni, kibernetikasylyk hünärmeni ýaly hünärleriň ähmiýeti has-da güýçlenýär. Emeli aň ägirt uly mag-

Jemal RÖWŞENOWA,
Türkmen döwlet maliýe institutynyň talyby.

Zawodlaryň uly bölegi awtomatlaşdyrylar

Germaniýanyň «Siemens» kompaniýasy emeli aň tehnologiýalaryndan peýdalanyp, önümçilik desgalarynyň 70-80 göterimine çenlisini awtomatlaşdyrmagy maksat ediniýär. Kompaniýanyň Erlangen şäherindäki zawodunda tanyşdyrylan tehnologiýanyň kömegi bilen işçi zähmetini 85 göterime çenli azaltmak maksat ediniýär. Bu bolsa önümçiligiň özüne düşýän bahasyny 20 göterime çenli arzanlatmaga ýardam eder. Häzirkî wagtda kompaniýanyň zawodlaryndaky awtomatlaşdyrylmagyň 30-40 göterim aralygyndakygy mälim edildi.

Täze tehnologiýa maszynlaryň diňe ozaldan buýruk berlen belli işleri ýerine ýetirmegi bilen çäklänmän, önümçilik wagtynda girizilen üýtgeşmelere görä, emeli aň tehnologiýasy bilen özbaşdak hereket etmeliklerine mümkinçilik berer. «Siemens» bu ugurda «Ivuidia» kompaniýasy bilen işleşýär. Täze tehnologiýa diňe işçileriň däl, eýsem, inženerleriň işini hem ýeňilleşdirer.

Maýýa ÖWLÝAGULOWA,
Ýagşygeldi Kakaýew adyndaky Halkara nebit we gaz uniwersitetiniň uly mugallymy.

ZAMAN-TÜRKMENISTAN

ESASLANDYRYJYSSY –
«ZAMAN–TÜRKMENISTAN» HOJALYK JEMGYÝETI

Oktyabr aýynyň 30-ý, 2026 Belgis: 44/1714
Gazetiň möçberi 8 sahpa. A-119777 Tirägi: 10340
Bahasy: 4,50 manat

BAŞ REDAKTOR MYRATDURDY GARJANOW
JOGAPKAR KÄTIP AMANMYRAT BAÝMYRADOW

BIZIŇ SALGYMYZ: Agsabat şäheri, 1908 (Gündogar) köçesi, 10-A Jaýy.
Tel/Faks: 28-14-05, 28-14-36
web sahpa: www.zamanturkmenistan.com.tm
e-poçta: info.zamanturkmenistan@gmail.com, zamanturkmenistan@sanly.tm

BELLIK: Redaksiýamıza gelen hatlar yzyna gaýtarylmayar.
Gazetimizde ýerleşdirilen mahabatlardaky ýazgylaryň mazmunyna mahabat beriji jogapkardir. Gazet Türkmen döwlet neşriyat gullugynyň Metbugat merkeziinde setir usulunda çap edilip, Çap edilşiniň hiline Metbugat merkezi jogap berýär. Telefon: 399536

Abuna ýazmak isleýänler üçin gazetiň indeksi: 69477

Gazetiň PDF nusgasyny
QR kod arkaly elektron
görnüşde okap bilersiňiz!

Beýik maksatlara tarap bedew batly ösüşler

Berkarar döwletin täze eýýamynyň Galkynyşy döwürinde Garaşsyz, hemişelik Bitarap Türkmenistan döwletimiz döwletimiz ykdysadyýeti diwersifikasiýalaşdyrmak, senagatlaşmagy ilerletmek, sanly tehnologiýalary ornaşdyrmak, ulag-logistika mümkinçiliklerini giňeltmek we oba hojalygyny döwrebaplaşdyrmak ýaly möhüm ugurlara aýratyn üns berýär. Yurdumyzda gurulýan döwrebap desgalar, täze önümçilik kuwwatlyklary, halkara ulag geçelgeleri, bilim we medeniýet merkezleri halkymyzyň abadan durmuşynyň üpjün etmäge gönükdirilen işleriň aýdyň netijeleridir. Yurtlaryň, sebitleriň, welaýatlaryň, etraplaryň arasyndaky gatnaşyklaryň bazar ykdysadyýetiniň esasy emele getirýär. Şol sebäpli yurtlaryň arasynda ulag ýollaryny peýdalanmak boýunça hyzmatdaşlyk alyp barylýar we şu esassa hemmetaraplaýyn gatnaşyklaryň amala aşyrylýar. Bu gatnaşyklary we döwletimiziň öz içindäki dolanysygy alyp barmakda, önümçiligi rejeli ýerleşdirmek üçin ulag serişdeleriniň ähmiýeti uludyr. Dünýäde ulag ýollarynyň köpugurlylygy, hili we tizligi esasy görkezijileriň biri bolmak bilen, halkara ykdysady gatnaşyklarda aýgynly orun eýeleýär. Dünýä tejribesine ser salsak, geografik taýdan amatly ýerleşen ýurtlarda we sebitlerde ösen ulag toplumy üstaslyr ýüklerden goşmaga girdeji almaga mümkinçilik berýär.

Hormatly Prezidentimiz ýakynda gol çeken Kararyna laýyklykda, Awtomobil ýollary ministrligine umumy uzynlygy 546 kilometr bolan Aşgabat – Daşoguz awtomobil ýolunyň taslamasyny düzmek we ony gurmak, onuň ugrundan umumy uzynlygy 812 metr bolan awtomobil köprüsiniň taslamasyny düzmek we ony gurmak, köprüleri döwrebaplaşdyrmak barada şertnamlary baglaşmaga ygtyýar berildi. Bilşimiz ýaly, Ahal, Mary hem-de Lebap welaýatlarynyň yurdumyzyň paýtagty bilen birleşdirýän Aşgabat – Türkmenabat ýokary tizlikli awtomobil ýoly ulanmaga berildi. Bu ýollar ýolagçylaryň we ýükleriň örän gysga wagtda gatnadylmagyny üpjün edip, Diýarymyzyň ulag ulgamyňyň geçirijilik ulkybyny, logistik hyzmatlarynyň hilini ep-esli ýokarlandyrdy. Yurdumyzyň döwlet syýasatynyň ileri tutulýan ugry hökmünde barha rowaçlanýan ulag-logistika ulgamy möhüm we geljegi uly bolan ugur bolmak bilen, dünýä döwletleri bilen özara bähbitli halkara hyzmatdaşlygy giňeltmegiň we yurdumyzyň okgunly ösüşleriniň ygtybarly binýadyna öwürülýär. Goňy, yurdumyzy ösüşleriň rňwşen ýoly bilen öňe alyp barylýan Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, ömürleri uzak bolsun, beýik işleri hemişe rowaçlyklara beslensin!

Amantäç ANNAGULYÝEWA,
Döwletmämnet Azady adyndaky
Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň
maglumat tehnologiýalary kafedrasynyň müdiri.

Bilimli ýaşlar – Watanyň geljegi

Watan her bir ynşanyň kalbynda çuňňur kök uran ruhy binadyr. Halkymyzda «Ilm-günüm bolmasa, aýym-günüm dogmasyna» diýip aýdylýan söz Watany söýmegiň ynşan durmuşyndaky egilmez omurky görkezýär. Mukaddes käbit eýeleri bolan mugallymlar bolsa ýaş nesliniň kalbynda Watana bolan söýgini, milli buýsanjy we belent adamsarkçilik häsiýetlerini kemala getirmek bilen, Watana wepaly, ylymyly-bilimli ýaşlary terbiýeläp ýetşdirýärler. Yurdumyzda hormatly Prezidentimiziň täýsyz tagallalarynyň netijesinde ýaşlar baradaky döwlet syýasaty üstünlüklilik durmuşa geçirilýär. Yurdumyzda ýaşlaryň ylymyly we hünär taýdan kämil ynşanlar bolup ýetşmege üçin ähli amatly şertler döredilýär. Sanly bilim ulgamyňyň, döwrebap tehnologiýalaryň we halkara bilim standartlarynyň ornaşdyrylmagy ýaş neslini dünýä derejesinde ylym-bilim almagyna giň mümkinçilik açýar.

Ýaşlar syýasatynyň esasy ugurlarynyň biri hem ýaşlary watanyçlyk ruhunda terbiýelemekdir. Yurdumyzyň bilim edaralarynda Watanymyzyň baý taryhyna we medeni gymmatlyklaryna hormat goýýan, maglumat tehnologiýalary ugurlarynda halkara derejeli ylymy barlaglary geçirmek arkaly innowasion gözleglerden habarly we öz saýlap alan hünärinde Watanymyzyň ösüşine goşant goşjak zähmetsöýer ýaşlar kemala gelýär. Mugallymlar ýaşlarymyzy okadýan wagty, geçirýän jemgyýetçilik-medeni çärelerde, ylymy maslahatlarda we duşuşyklarda Watanymyzyň gazanyan üstünlüklerini ösüp gelýän ýaş nesillerimize düşündirýärler, ýaşlarymyzy ylymy-döredijilik gözleglerine ugrukdyrýarlar, ylymy taslamalary taýýarlamaga höweslendirýärler. Watanymyzyň beýikligi bolsa bilimli, terbiýeli we watansöýüli ýaşlarymyzyň amala aşyran işleri bilen ökenýär.

Gelgimiz bolan ýaşlary döwletimiziň parahatçylyklyk, duruklyk we ýokary tehnologiýaly ösüşine ugrukdyrmak arkaly biz mukaddes borjumyza berjaý edýäris. Watanyň waspy mugallymyň çekýän zähmetinde, ýaşlaryň alyan biliminde we yurdumyzyň ösmegine goşýan goşandynda öz beýanyny tapýar. Yurdumyzda mugallymlaryň zähmet çekmegi üçin giň mümkinçilikleri döredip berýän Gahryman Arkadagymyzyň we hormatly Prezidentimiziň janlary sag, ömürleri uzak, alyp barylýan işleri hemişe rowaç bolsun!

Aýsoltan DAŇATAROWA,
Türkmenistanyň Telekomunikasiýalary we
informatika institutynyň mugallymy.

YKDYSADY GARAŞSYZLYGYMYZYŇ NYŞANY

Baslangyçy 1-nji sahypada.

Bu ugurda amala aşyrylan iň möhüm taryhyň ädimleriň biri hem milli pul birligimiziň – manadyň dolanysyga girizilmegi boldy.

1993-njy ýylyň 1-nji noýabrynda türkmen manadynyň dolanysyga girizilmegi yurdumyzyň ykdysady taryhynda täze sahypany açdy. Bu şanly waka Türkmenistanyň özbaşdak pul-karz syýasatyny alyp barmagyna, milli maliýe ulgamyňyň binýadyny berkitmegine we ykdysady garaşsyzlygyny pugtalandyrmagyna giň mümkinçilikleri döredti.

2026-njy ýylyň 1-nji noýabrynda milli manadyň dolanysyga girizilmegine 33 ýyl dolýar. Bu sene diňe bir maliýe ulgamyňyň işgärleri däl, eýsem, yurdumyzyň her bir raýaty üçin hem taryhy ähmiýete eýedir.

Milli pul birligimiziň aýratyn ähmiýeti onuň ykdysady wezipeleri ýerine ýetirmegi bilen çäklenmän, halkymyzyň baý taryhyny, medeni mirasyny, döwletlilik ýörelgelerini we milli buýsanjynyň özünde jemleýär. Türkmen

manadynda söhbatly taryhymyzyň beýik şahsyýetleriniň kespleriniň, binagärlik ýadygärlikleriniň we milli gymmatlyklarymyzyň şekillendirilmegi manadyň ruhy-medeni ähmiýetini has-da artdyryýar. Bu aýratynlyklar geçmiş bilen şu günüň, milli miras bilen döwrebap ösüşiň özboluşly sazlaşygyny emele getirýär.

Milli manadymyz halkymyzyň zähmetiniň, maddy we ruhy baýlyklarynyň gymmatyny aňladýan ykdysady ölçegdir. Ol gündelik durmuşymyzyň, söwda gatnaşyklarynyň, önümçiligiň we hyzmatlar ulgamyňyň aýrýlmaz bölegidir. Şonuň üçin hem milli pul birligimize hormat goýmak, onuň gadymy-gymmatyna düşünmek, maliýe serişdelerini tygşyly we maksadlaýyk peýdalanmak her birimiziň ykdysady medeniýetimizniň möhüm görkezijisidir.

Manadyň gadymy-gymmaty, ilkinji nobatda, halat zähmet bilen baglanyşyklydyr. Daňhanyň ýetşdirýän hasyly, işçiniň öndürýän önümi, mugallymyň berýän bilimi, lukmanyň edýän hyzmaty, telekeçiniň döred-

ýän täze iş orunlary – bularyň ählisi yurdumyzyň ykdysady kuwwatynyň kemala gelmegine goşant goşýar. Milli pul birligimiz bolsa şol zähmetiň ykdysady gatnaşyklardaky ölçeğine öwürülýär.

Şeýlelikde, manat diňe bir söwda-satuwda ulanylyan serişde däl, jemgyýetimizniň ykdysady durmuşynyň birleşdirýän möhüm guraldyr. Her bir maşgalanyň girdeji, her bir kärhananyň işi, her bir täze önümçilik başlangyçy milli pul ulgamyňyň üstü bilen ykdysady gatnaşyklara goşulýar.

Ýaş nesilde halat gazanç etmek we maliýe sowatlylygy ýaly häsiýetleri terbiýelemek hem aýratyn möhümdir. Çünki ykdysady taýdan sowatly, zähmetsöýer we jogapkärçilikli ýaşlar yurdumyzyň geljekki ösüşiniň ygtybarly daýanjydyr.

Ogulbagt GULOWA,

Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutunyň mugallym-öwrenijisi.

MILLI BUÝSANJYŇ BELENT WASPY

Şygry diňe bir pikir däl, eýsem, duýgy bilen hem okyja täsir edýär. Kähalatda birnäçe setirde beýan edilen pikir uly güwürümi eseriň berýän täsirine deň bolup bilýär. Hormatly Prezidentimiziň «Türkmeniň buýsanjy» goşgusynda hem milli ruh, Watana bolan söýgi, halkymyzyň mertebesine buýsanç ýaly belent düýgular öňe çykýar. Şol sebäpli bu eseriň gymmaty diňe çeperçilik aýratynlygynda däl, eýsem, ýaş nesle ýetirýän ruhy-terbiýeçilik täsirinde hem aýdyň görünýär.

Adam üçin ene toprakdan eziz mekan ýok. Ýnsan dünýä inen ýeriniň diini we medeniýetini kalbyna siňdirip ulalýar. Şonuň üçin Watan düşüňjesi diňe geografik çäk bilen ölçenmeýär. Watan ata-babalaryň dowamaty, ene-mamalaryň hüwdüşi, ene dil, milli dāp-dessurlar, taryhy ýadygärlikleri, halkyň geçmişi, şu günü we geljigidir.

«Türkmeniň buýsanjy» goşgusynyň terbiýeçilik ähmiýetiniň esasy ugurlarynyň biri hem Watana bolan söýgini güýçlendirmeke ybaratdyr. Eser okyjynyň öz ýurduna guwanmaga, onuň abraýyny belende götermäge, ösüşlerine goşant goşmaga çagyryýar. Şeýle pikirleriň ýaşlaryň aýnada berk ornaşmagy olaryň bu söýgini okuwda, zähmetde, döredijilikde we jemgyýete peýdaly işlerde görkzmeğine itergi berýär.

Hakyky watansöýüjilik jogapkärçilik bilen aýrlymaz baglanyşyklydyr. Ýaş nesil Watanyň geljeginiň öz bilimine, zähmetine, başarnygyna we ahlak syýpatlaryna hem baglydygynyň düşünmelidir. Şu nukdaýnazardan, gosgynyň terbiýeçilik täsiri ýaşlarda raýatlyk jogapkärçiligini ösdürmekde hem ýüze çykýar.

Türkmen halkynyň baý taryh we medeni mirasy bar. Asyrlaryň dowamynda kemala gelen milli dāp-dessurlar, halychylyk sungaty, atychlyk medeniýeti, bagscylyk, dessançylyk, halk döredijiligi, edep-terbiýe ýörelgeleri milli özboluşlylygymyzyň aýrlymaz bölegidir. Ýaş nesliniň bu gymmatlyklary bilmege diňe geçmişi öwrenmek üçin zerur däl. Öz kökünü bilýän adam gelejege ynamlı gadam urýar. Ata-babalarynyň nähili durmuş ýörelgelerine eýerendigine, nähili ruhy gymmatlyklary gorap saklandygyna düşüňän

ýaş nesil öz halkyna bolan buýsanjyny has çuňňur duýýar. Milli mirasy goramak diňe taryhy ýadygärlikleri ýada gadymy eserleri aýawly saklamak däl. Ene dilinde arassa geplemek, milli edep kadalaryna hormat goýmak, ýaşulyny sylamak, kiçä hormat-söýgi bilen garamak, myhmansöýerlik, halallık, lezbihalallık, agzybirlık ýaly ýörelgeleri dowam etdirmek hem milli mirasy goramagyň möhüm görnüşleridir.

Terbiýe diňe öwüt-ündew arkaly berilmeýär. Käwagt çeper eser ynşana aýdylan yüzlerce öwütiden has güýçli täsir edýär. Sebäbi okyjy çeper eserdäki pikir diňe aňy arkaly kabul etmän, ýüregi bilen hem duýýar. Sygryýetli terbiýeçilik güýji aýratyn uludyr. Sazlasykly setirler, täsiri sözler, çeper kespler adamyň ýadyna uzak wagtla saklanylýar. Şonuň üçin hem ýaş nesle watansöýüjilik, ynşanperwerlik, zähmetsöýerlik, agzybirlık ýaly gymmatlyklary düşündirmekte sygyryýet möhüm serişde bolup hyzmat edýär.

«Türkmeniň buýsanjy» goşgusyny ýaşlaryň arasynda öwrenmek diňe bir eseriň mazmununy düşündirmek bilen çäklenmeli däl. Onuň üstü bilen milli buýsanç, Watan öňündäki borç, halkyň taryhy, nesilleriň dowamaty ýaly düşüňler barada pikir alysmak hem möhümdir. Şeýle çemeleşme eseriň terbiýeçilik täsirini has-da güýçlendirýär.

Ýaşlaryň biri-birine hormat goýmagy, dost-doganlygy berkitmegi, jemgyýetçilik bähbitlerine düşüňmek, dürli hünärlerde zähmet çekip Watanyň ösüşine goşant goşmagy agzybirligiň durmuşdaky aýdyň yzine cymkasmagy. «Türkmeniň buýsanjy» goşgusynda hem halkyň mertebesine, milli jebisligi we ruhy bitewüligi aýratyn ähmiýet berliýändigini görmek bolýar. Gosgynyň terbiýeçilik ruhy ýaşlary ata-babalarymyzyň zähmetsöýerlik, mertlik, halallık ýaly häsiýetlerini dowam etdirmäge höweslendirýär. Bu häsiýetler bolsa bilimli we giň dünýägarayşly ýaş neslini kemala gelmegi üçin zerurdyr.

Nurjahan RAHMANBERDIÝEWA,

Ahal welaýatynyň Gökdepe etrabyndaky 24-nji orta mekdebiň mugallymy.

TÜRKMENISTANYŇ ILKINJI HALK ŞAHYRY

Yurdumyzda türkmen halkynyň medeni mirasynyň aýratynlygy, hakykaty çeper kesplerde beýan edýän milli, medeni, ahlak, taryhy we edebi gymmatlyklary kemala gelmegine, çeper halk döredijiligini hem-de sungatyny ösdürmäge uly goşant goşan ussatlaryň biri hem Durdy Gylýçdyr. Ol 1886-njy ýylyň 15-nji oktyabrynda Daşoguz welaýatynyň Görogly etrabyňyň Hojakümmet obasyna dogulýar. Oba arasynda Durdy Gylýyň kakasyna Abdurhaman Gylýç uzyn ogy diýilýdi. Ol öz döwürinde pälawçylyk, şahyryçlyk edipdi. Onuň aýaly Enesden üç sany perzendi (Ata Gylýç, Durdy Gylýç, Gökje Gylýç) bolupdyr. Abdurhaman Gylýç etrabyň Bedircent, Kerpiçli, Hojakümmet obalarynda ýaşap geçirdi. Ol Diregli, Polosoltan, Hangala, Aksaray, Buzgömen, Temç, Zymlykşir, Ismatapan, Derekliýap, Owluýaboyý, Garaýlyk, Daňhanýap, Hatartam, Garagaluk, Boyunbaş, Kyrkgyz, Weliqalga, Ýahýyýap ýaly obalaryň döredijilik wekilleri bilen gatnaşykda bolupdyr.

Şahyr üç ýaşynda mama keseline uçrap, gözünden mahrum bolýar. Şahyr çagaçlykda uçursy ýatkeşligi bilen tapawutlanýar. Altý ýaşynda ata-eneden mahrum bolup, durmuşyň agyr hubpatlarynyň başyndan geçiren Durdy Gylýç 1905–1915-nji ýyllar aralygynda özüni medeniýetiň täzelikçisi, halk ertekçisi, dessanlary aýdyjy ozan hökmünde tanadýar. Ol Magtymgulyňyň, Şeýdaýynyň, Baýly şahyryň, Seydiniň, Zelliňniň, Mollanepesiniň, Kemininiň döredijiliginden köpsanly bentleri, kyssalary ýat tutupdyr. Onuň edebi ykbalyna Nowaýynyň, Nyzamynyň, Garajaoglanynyň, Nesimiňniň, Yunus Emriniň, Omar Hayýamynyň eserleri güýçli täsir edipdi. Şol döwürde ol 3 müň setirden gowrak gosgyny, 4 sany dessany ýatdan bilmege başapdyr.

1916–1918-nji ýyllarda şahyr özüni mertlige, watanyçlyga, agzybirlige gönükdirilen sazalary çalyň, aýdymlary aýdýan senetkär hökmünde tanadýar. Hemişe ak eşekli, gymryzy donly, gara telpekli, ak gaýma tahýaly gezen şahyr bu döwürde etrabyň obalarynda sowatsyzlygy ýok etmäge, täze elipbiýi wagyz etmäge, halk döredijiligini muşaklara aýdyp bermekde halypalyk görledisini görkezýär. Ol Gajar bagşy, Hally bagşy, Ata Salyh, Ata Gowsudur, Karija Burunow, Yakup Nasryly, Oraz Täcnazarow, Saly Kekilow, Mollamurt, Körmolla, Berdi Kerbabayew, Çary Aşyrow, Agahan Durdyýew, Şaja Batyrow, Rahmet Seyidow, Aşgabat–Moskwa atly ýörişliň gahrymanlary Nepes Garahanow, Babajan Sükürow, Pälwan bagşy, Emin bagşy, Çuwal bagşy, Sopy Amanow ýaly döwürdeşleri bilen ýakyn aragatnaşykda bolupdyr.

1919-njy ýyldan başlap häziki «Türkmenistan» gazetiniň ilkinji sanlary bolan «Sedaye fukara», «Daň ylydyzy», «Gyzyl Ylydyz» neşirleri bilen hyzmatdaşlyk etmegi Durdy Gylýyň ykbalyna täze döredijilik gözýetimlerini açýar. Şahyr Kesekarç we Mary sebitlerinde ýaşap, «Çatma», «Eşekli», «Jykry», «Gara gözli gelli», «Perim», «Begler», «Watan üçin» ýaly gosgularyny we «Ekenama» poemasyny döredýär. 1927–1949-njy ýyllar aralygynda dören «Emekli», «Zalymlar», «Zamanaň geldi», «Ylym okalyň», «Biziň Türkmenistanda», «Yörüň», «Berliň uşa», «Gurban Durdy», «Okamaly, ýoldaşlar», «Agzybirlık», «Göwnüm», «Halkym», «Moskwa» ýaly wagyz-neşihat häsiýetli sygyrlary ýazypdyr.

laýew, K.Jumayew, R.Rejebow, B.Şamyradow, N.Aşyrow, I.Allakow, K.Berkeliýew ýaly alymlar öwrendiler. Onuň çeper kesbini B.Seytökow, G.Şamyradow, G.Gurbansähadow, H.Meläýew, H.Garabayew, S.Örşew ýaly ýazýjylar öz eserlerinde suratlandyrdylar.

Şahyryň sekiz perzendi bolup, onuň nesil daragatyny dowam etdirýän agtyk-cowluklary Görogly etrabynda ýaşaplar. Şahyryň adyny ebedileşdirmek maksady bilen orta mekdebe, geňeşlige hem-da daňhan birleşigine ady dakylady. 1976-njy ýylda şol mekdebiň baş girelgesinde şahyryň heýkeli oturdyldy we muzeýi açyldy.

Dünýäniň gözelligini köňül bözi bilen gören şahyryň doglan gününe şu ýyl 140 ýyl dolýar. Yakynda şahyryň muzeýine 1926-njy ýylda Durdy Gylýyň Etrek etrabyňyň Gidriolom obasynyň ýaşajysy Hanjan Añjanowa sowgat beren, altynsow reňkli taryhy salkynyňyň gelip gowuşmagy şahyryň übbileý senesiniň öňýanynda oňa ilaty we muzeý gymmatlyklary üçin ajaýyp sowgatlaryň biri boldy.

Dädebaýy PÄLWANOW,

Görogly etrap häkimiňliginiň hünärmeni.

DÖWREBAP ÝOLLAR SEBITLERIŇ ABADAŇÇYLYGNYŇ MÖHÜM BINÝADYDYR

Baslangyçy 1-nji sahypada.

Bu ýol ulag gatnawlarynyň ygtybarlylygyny ýokarlandyrmak, ýol hereketiniň howpsuzlygyny üpjün etmek we ýük hem-de ýolagçy gatnawlaryny has netijeli guramak üçin täze mümkinçilikleri döretmäge gönükdirilendir.

Döwrebap awtomobil ýollarynyň gurulmagy diňe bir ulag serişdeleriniň hereketini ýeňilleşdirmek bilen çäklenmeýär. Şeýle taslamalary ykdysadyýetiň dürli pudaklarynyň, şol sanda senagatyň, oba hojalygynyň, gurluşygynyň, söwda we hyzmatlar ulgamyňyň ösüşine hem oňyn täsirini ýetirýär. Yol-ulag infrastrukturasyňyň kämilleşdirilmegi önümçilik kärhanalarynyň arasynda haryt dolanysygyny işjeňleşdirmäge, önümleri sarp edijilere öz wagtynda ýetirmäge we sebitleriň ykdysady mümkinçiliklerinden has netijeli peýdalanmaga ýardam berýär.

Aşgabat şäheri yurdumyzyň syýasy, ykdysady we medeni merkezi hökmünde möhüm orny eýeleýär. Daşoguz welaýaty bolsa oba hojalyk önümçiligi, senagat mümkinçilikleri we baý taryhy-medeni mirasy bilen tapawutlanýan sebitlerimizdir. Bu iki ugur boýunça döwrebap awtomobil ýolunyň gurulmagy paýtagtymyz bilen yurdumyzyň demirgazyk welaýatynyň arasyndaky gatnaşyklary has-da işjeňleşdirmäge şert döreder.

Täze ýol oba hojalyk önümleriniň, senagat harytlarynyň, gurluşyk serişdeleriniň we beýleki ýükleriň daşalmagyny ýeňilleşdirmek babatda möhüm ähmiýete eýe bolup biler. Şeýle hem ýolagçy gatnawlarynyň amatlylygynyň ýokarlanmagy ilatnyň işewürlik, bilim, saglygy gorapşy, medeni we durmuş maksatly saparlaryny has netijeli guramaga mümkinçilik berer. Munuň özi yurdumyzyň bite-ly ykdysady giňişliginiň sazlaşykly ösüşini üpjün etmek nukdaýnazardan hem ähmiýetlidir. Yol-ulag ulgamyňyň ösüşinde täze ýollaryň we köprüleriň gurluşygy bilen birlikde, hereket edýän infrastruktura desgalarynyň döwrebaplaşdyrylmagy hem möhüm orun eýeleýär. Şeýle hem ýol hereketini guramagyň döwrebap usullary, ýol belgileri, gorag serişdeleri, ysýklandyryş ulgamlary we beýleki tehniki çözümler sürürlüň hem-de ýolagçylaryň howpsuzlygyny üpjün etmäge möhüm ähmiýete eýedir. Bu ugurda meýilleshdirilýän işler yurdumyzyň ulag ulgamyňyň häziki zaman talaplaryna laýyklykda ösdürilmegine gönükdirilendir.

Orazgöl ŞYHYÝEWA,

Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň mugallymy.

GURLUŞYK WE SENAGAT TOPLUMY: ÝETILEN SEPGITLER WE ÖSÜŞLER

Baslangyçy 1-nji sahypada.

Häziki döwürde yurdumyzyň şäherleriniň we obalarynyň binagärlik kesbi yzgidileri ögerýär. Döwrebap ýaşayş jaýlarynyň, bilim we saglygy gorapşy edaralarynyň, medeni-durmuş maksatly desgalaryň, önümçilik kärhanalarynyň, ulag we inženerçilik infrastrukturasyňyň gurluşygy giň gerimde alyp barylýar.

Bu ugurda amala aşyrylýan işler ilatny ýaşayşy-durmuş şertlerini gowulandyrmaga, täze iş orunlaryny döretmäge we milli ykdysadyýetiň önümçilik mümkinçiliklerini pugtalandyrmaga gönükdirilendir. Gurluşyk pudagynda innovation tehnologiýalaryň, döwrebap gurluşyk serişdeleriniň, energiýa tygşytlayjy ulgamlaryň hem-de ekologik taýdan amatly çözümleri ulanylmagyna uly ähmiýet berilýär. Munuň özi bina edijiler desgalaryň hilini ýokarlandyrmak bilen bir hatarda, olaryň uzak möhletleýin we netijeli peýdalanylmagyny üpjün etmäge ýardam berýär.

Yurdumyzda amala aşyrylýan iri şähergurluşyk taslamalary, şol sanda Arkadag şäheriniň döredilmegi häziki zaman binagäriliginiň we «aklyly şäher» konsepsiýasynyň mümkinçiliklerini görkezýän möhüm başlangyçlaryň biridir. Türkmenistanyň ykdysady ösüş strategiyasynda senagat pudagynyň kuwwatyny artdyrmak, ýerli çig mal serişdelerini netijeli peýdalanmak, importyň oruny tutýan we eksport ugurly önümleriň öndürilmesini giňeltmek möhüm wezipeleriň hatarynda durýar.

Yurdumyzda gurluşyk materiallaryny, himiýa önümlerini we beýleki senagat harytlaryny öndürýän kärhanalaryň mümkinçiliklerini ösdürmek boýunça alyp barylýan işler milli ykdysadyýetiň köpugurlylygyny üpjün etmäge ýardam berýär. Hususan-da, sement, aýna, keramika we beýleki gurluşyk serişdeleriniň önümçiligini ösdürmek içerki bazaryň işleglerini kanagatlandyrmak hem-de gurluşyk işleriniň depginini goldamak babatda uly ähmiýete eýedir.

Senagat kärhanalarynda sanly tehnologiýalaryň, awtomatlaşdyrylan dolandyryş ulgamlarynyň we döwrebap enjamlaryň ornaşdyrylmagy önümçiligiň netijeliligini ýokarlandyrmagyň möhüm şertidir. Şonuň bilen birlikde, hünärmenleriň taýýarlygyny kämilleşdirmek, ylymy we önümçiligiň özara baglanyşygyny pugtalandyrmak hem aýratyn ähmiýetlidir.

Türkmenistanyň baý tebigy serişdeleri himiýa senagatyny ösdürmek üçin berk binýat bolup hyzmat edýär. Yurdumyzda mineral dökünleri, dürli himiýa önümlerini we senagat üçin zerur serişdeleri öndürmek ugurunda durmuşa geçirýän taslamalar önümçilik mümkinçiliklerini giňeltmegine ýardam berýär. Energetika pudagy bolsa milli ykdysadyýetiň durukly

hereket etmeginiň esasy şertleriniň biridir. Elektrik energiýasynyň öndürilişini artdyrmak, energiýa üpjünçilik ulgamlaryny döwrebaplaşdyrmak, energiýa serişdelerini tygşyly peýdalanmak we täze tehnologiýalaryň önümçiligi ornaşdyrmak bu pudagyň ileri tutulýan ugurlary bolup durýar.

Türkmenistanyň Gurluşyk we senagat toplumynyň işgärleriniň günü mynasypbelle geçirilýän «Türkmenistanyň gurluşyk, senagat, himiýa, energetika pudaklarynyň ösüş» atly halkara sergi we maslahat yurdumyzyň ykdysady mümkinçiliklerini giňden tanyşdyrmak, döňdebarjy tejribeleri alysmak hem-de özara bähbitli hyzmatdaşlygy ösdürmek üçin möhüm meydança bolup çykyş edýär.

Bu halkara çäre gurluşyk, senagat, himiýa we energetika ugurlarynda gazanylan netijeleri, döwrebap tehnologiýalary, innovation çözümleri hem-de geljegi uly taslamalary görkezmek üçin amatly şertleri döredýär.

Sergiňiň çäkinde önümçilik kärhanalarynyň mümkinçilikleri, gurluşyk materiallarynyň täze görnüşleri, senagat enjamlary, energiýa tygşytlayjy tehnologiýalar we dürli pudaklarda ulanylyan döwrebap çözümler bilen tanyşmak mümkinçiligi döredýär. Dünýä ykdysadyýetiniň häziki ösüş şertlerinde innovation tehnologiýalar we sanly çözümler senagat önümçiliginiň bäsdeşlige ukyplylygyny ýokarlandyryan esasy şertleriň birine öwürülýär.

Şoňa görä-de, gurluşyk we senagat toplumynyň kärhanalaryna önümçilik işlerini awtomatlaşdyrmak, maglumat tehnologiýalaryny giňden peýdalanmak, serişdeleri tygşyly ulanmak hem-de öndürilýän önümleriň hilini halkara talaplaryna laýyklykda ýokarlandyrmak aýratyn ähmiýete eýedir.

Agamyrat SAPAROW,

Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň uly mugallymy.

DÜNYÄNIŇ IŇ KAŞAŇ AEROPORTLARY

Dünýäde 40 müňden gowrak howa menzili bolup, Ýer togalagunda her gün 100-130 müň aralygynda uçuş amala aşyrylýar. Bu sanlara seredenimizde hem howa ulagynyň işjeňligine göz ýetirmek bolýar. Soňky ýyllarda howa menzillerinde müşderiler üçin döwrebap hyzmatlar ýola goýulýar. Köpler uzak ýola iş saparyna, syňahata ýa-da gezelenje gidende wagty ýitirmezlik hem-de ýadalmazlyk üçin uçara petek alanyny kem görmeýär. Geliň, dünýädäki iň kaşaň we öňdebaryjy howa menzilleri bilen tanyş bolalyň.

Dubaýyň halkara aeroporty, BAE. Dünýäniň iň iri syňahatçylyk merkezleriniň biri bolan Dubaýyň halkara aeroporty iň köp ýolagçyly howa menzilleriniň biridir. Gijligi bilen tapawutlanýan howa menzili salgutsyz dükanyňyň (Duty Free) köp bolmagy bilen ünsi özüne çekýär. Howa menzili binadaky gezelenç we ýygaw ýodalary, VIP salonlary, garbanuşhanalary bilen dünýäniň iň meşhur aeroportlarynyň hataryna girýär.

Hitrou aeroporty, Angliýa. Her ýyl 75 million ýolagça hyzmat edýän howa menzili, esasan, Ýewraziýadaky Amerika barmak isleýän ýolagçylaryň soňky duralgasy hasaplanýar. Şäher merkezinden 24 kilometr uzakda ýerleşýän aeroport ulykmara uçuşlaryň amala aşyrylýan esasy howa menzilleriniň biridir. Aeroportyň 5 terminalynyň arasynda özi äkidýän ýörejüş ýodalary bar.

Çangi aeroporty, Singapur. Günorta-gündogar Aziýanyň iň uly howa menzilleriniň biri bolup, myňmanlary tölegsiz Wi-Fi we 600-den gowrak internetli kompýuter bilen üpjün edýär. Şeýle hem bu ýerde söwda merkezleri, kinoteatrlar, bambuk tokaýy, orhideýa bagy, şaglawuk, kebelek bagy bar. Eger-de üstaşyr ugra barýan ýolagçylar 5 sagatdan köp garaşmaly bolsalar, Singapur mugt gezelenç hem guralýar.

Hamad halkara aeroporty, Katar. Häzirki zaman binagärliگی we döwrebap enjamlary bilen tapawutlanýan bu howa menziline ýolagçylara sungat eserleriniň sergisi bilen bir hatarda, dynç alyş otaglary hem hödürleýär. Paýtagt şäher Dohanyň gündogarynda ýerleşýän bu aeroport Ýakyn Gündogaryň iň işjeň howa menzilleriniň biridir. 2014-nji ýylda açylyp ulanmaga berlen howa menziline 5 bölmünden ybarat bir terminal bar. Hamad halkara aeroporty her ýyl 52 million ýolagçyny dünýäniň dürli şäherlerine ugradýar.

Inçhon aeroporty, Koreýa Respublikasy. Adybir şäheriň çäginde ýerleşýän howa menzili gürduň iň uly aeroportudyr. Paýtagt Seuldan 48 kilometr uzaklykdaky howa menziline 700 müň inedördül metr meýdany eýeleýär. Arassaçylyk babatda dünýäniň öňdebaryjy aeroporty bolan bu merkezli binagärliginde döwrebap ähli bilen bir hatarda, milliligi hem görmek bolýar. Bu ýerde ýolagçylara tölegsiz içimlikler hö-

dür edilýär. Terminalarynyň arasynda otly gatnawy bolan aeroport birnäçe gezek dünýäniň iň gowy howa menzili diýlip saýlandy.

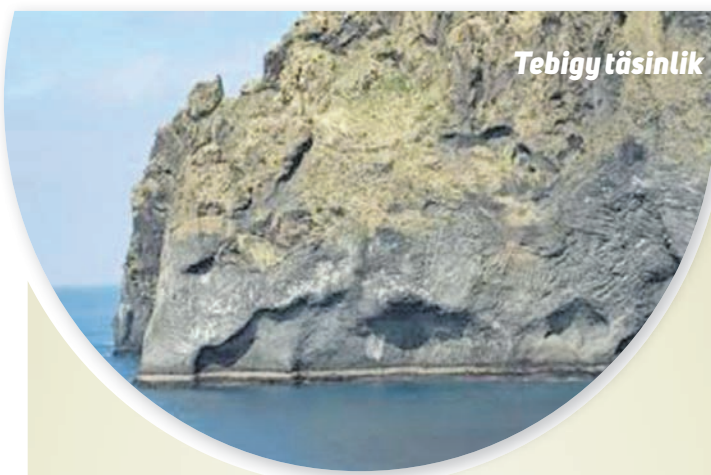
Kuala-Lumpur halkara aeroporty, Malaýziýa. Ýurduň paýtagty Kuala-Lumpurdan 45 kilometr uzakdaky Sepang şäherçesiniň çäginde ýerleşýän aeroport Günorta-gündogar Aziýanyň iň «işeňňir» howa menzilleriniň biridir. Döwrebap binagärliگی bilen ünsi özüne çekýän howa menzili iki bölmünden ybarat bolup, içinde kiçiräk şaglawuk we guşlaryň saýraşýan bagy bar. Giň aeroportyň desgalarynyň arasynda otly gatnawy hem hereket edýär.

Pekiniň halkara aeroporty, Hytaý. Bu aeroport her ýylda 78 million ýolagça hyzmat edýär. Iňlis binagäri Norman Foster tarapyndan taslamasy işlenip düzülen howa menzili owadanlygy bilen tapawutlanýar. Girelgesindäki iki aždahanyň şekili diňe aeroportyň däl, eýsem,

şäheriň hem nyşany hasaplanýar. Bu howa menziline dynç almak üçin otaglar we suşi restorantlary bar.

Wankuwer, Kanada. Dürli milletleriň ýaşayan ýeri bolan Kanadanyň Wankuwer şäheriniň merkezinden 12 kilometr uzaklykda ýerleşýän howa menzili her ýyl ortaça 30 million ýolagça hyzmat edýär. Uçarlar bu howa menziliňden dünýäniň 119 şäherine göni gatnawy amala aşyryjylar. Özboluşly bezegi bolan aeroportda sungat eserleriniň sergileri hem guralýar. Howa menziliňiň ähli ýerinde tölegsiz Wi-Fi hem-de goş saklamak hyzmaty hödürleýär.

Mýunhen aeroporty, Germaniýa. Şäher merkezinden 20 kilometr uzakda ýerleşýän aeroport birnäçe gezek halkara baýraklara mynasyp boldy. Döwrebap binagärlik aýratynlygy bilen ünsi özüne çekýän howa menzili üstaşyr ýolagçylaryň has köp düşleýän ýerleriniň biridir.

Tebigy täsinlik

ISLANDIÝANYŇ PIL GAÝASY

► Pil gaýasy (Halldórsskora) tebigatyň gaýtalanmajak täsinlikleriniň biri hasaplanýar. Islandiýanyň Westman arhipelagyndaky Heýmaey adasynda ýerleşýän Pil gaýasynyň 1973-nji ýyldaky «Eldfell» wulkanynyň atylmagy netijesinde emele gelendigi çaklanýlar. Düzümi bazalt dag jynsyndan ybarat bolan täsin gaýa uzakdan seredeniňde, göwresiniň ýarysy suwa çümen pile meňzeýär. Gaýanyň ýüzünde kellesi, gulagy, gözi we holtumy anyk saýgarylýan bu täsinlik görneleri haýran galdyryr.

Alymlaryň aglaba bölegi Heýmaey adasynyň demirgazyk-günbatar gyrasynyň gaýaly kenarında ýerleşýän pile meňzeş gaýanyň müňlerçe ýyllaryň dowamynda geologik güýçleriň täsiri we eroziýa netijesinde emele gelendigi çaklaýarlar. Ýerli halkyň ynanýna görä, bir pil jezalandyrylyp, ada ugradylypdyr. Pil hem gaýanyň gyrasynda ukap galyp, gaýa öwürülipdir. Başga bir ynanja görä bolsa, Pil gaýasyny ýerli halkyň özi oýup ýasapdyr. Soňky ýyllarda ummandaky tolkunlaryň güýçli urmagy netijesinde gaýanyň ýüzünde gowaklar we şekiller emele geldi.

Islandiýanyň iň köp gelim-gidimli ýerleriniň biri bolan «daşdan ýasalan pili» görmek üçin her ýyl müňlerçe syňahatçy barýar. Sowuk ýurtlaryň biridigine garamazdan, bu ýerde gaýykly gezelençler we dürli dynç alyş çäreleri guralýar. Westman arhipelagyndaky ýeke-täk ýaşayşy bolan, 13,4 inedördül kilometr meýdany tutýan Heýmaey adasynda 4 müňden gowrak adam ýaşayar. Pil gaýasyna gezelenç etmek üçin maý aýyndan sentýabra çenli aralyk amatly möwsüm hasaplanýar. Bu ýerde gaýalaryň üstünde gezelenç etmek, gaýykda aýlanmak bilen bir hatarda, tupik (puffin) deňiz guşlarynyň toparyny ýakýndan synlamak bolýar. Köpleriň ilkinji gezek Pil gaýasynyň şekilini synlanda kompýuterde ýasalan fotosurata meňzeýändigini aýdýandygyna garamazdan, bu ýer hakyklygynda galýar.

BÜTINDÜNYÄ ŞÄHERLER GÜNI

Her ýylyň 31-nji oktyabrynda Bütindünýä şäherler günü bellenilip geçilýär. BMG-niň «Dünýäde şäherleşmegiň geljegi» (World Urbanization Prospects) atly hasabatyna görä, 8,2 milliard adamdan gowrak dünýä ilatynyň 45 göterimi şäherlerde, 36 göterimi kiçi şäherlerde we şäheriň töwereginde ýaşayar. Oba ýerleriniň ýaşajylygy bolسا 19 göterimi emele getirýär. Maglumatlara görä, dünýäde 48 müň şäher bar. Braziliýa iň köp şäherli ýurt bolup, sambaçylaryň ýurtdan 346 sany şäher bar. 1800-nji ýyllarda dünýä ilatynyň 90 göterimden gowragy oba ýerlerinde ýaşajardy. XIX asyryda senagatlaşma döwüriniň başlanmagy bilen şäher ýerlerine göçýän adam-

laryň sany barha artdy. Häziriki wagtda iň köp ilaty bolan şäherleriň sanawynda Tokio (37 million), Deli (28 million), Me-hiko (21 million), Kair (20 million) öňdeligi eýeleýär. ABŞ-nyň iň köp ilatly şäheri bolan Nýu-Yorkda 8,6 million adam ýaşajar. Hünärmenler şäherlerde ýaşajyan adamlaryň sanynyň 2050-nji ýylda çenli iki esse artjakdygyny belleýärler.

BMG-niň Baş Assambleýasy tarapyndan 2013-nji ýylyň dekabrynda ygylan edilen Bütindünýä şäherler günü 2014-nji ýylyň 31-nji oktyabrynda ilkinji gezek bellendi. Bu ýyl «Şäheri täzeden dikeltmek: Hemmeler üçin amatly ýaşajylyk» atly temada geçirilýän Bütindünýä şäherler günü mynasybetli Hytaýyň Fuçjou şäherinde halkara

derejede çäreler guralar. «Has gowy şäher, has gowy durmuş» bu senäniň hemişelik

şygary bolup, şäherleri täzeden dikeltmek, ýaşajylyk zolaklaryny täzelemek, ilatyny ýaşajylyk jaý meselesini çözmek we ýaşajylyk şertlerini gowulandyrmak esasy üns berilýän ugurlar hasaplanýar. Maslahatlara we forumlara gatnaşyjylar bu ugurlar boýunça çykyş edip, täze çözümleri hem-de teklipleri köpçüligä hödürlerler.

Fuçjou şäherindäki «Strait» halkara maslahat we sergi merkezinde 31-nji oktyabrdan 2-nji noýabra çenli dowam etjek Bütindünýä şäherler gününüň tematik açylyş dabarasyna şäher ösüşinde gazanylan üstünlikleri ykrar edýän «Sanhaý baýragy» diýlip atlandyrylýan Şäherlerde durnukly ösüş boýunça Global baýragyň gowşurylyş dabarasy hem geçiriler.

Her ýylyň oktyabr aýynyň soňky anna gününde Bütindünýä lemurlar günü bellenilip geçilýär.

ÇAGALAR DÜNYÄSI

Madagaskaryň endemik jandary

GYZYKLY MAGLUMATLAR

- Lemurlar miwe, ösümlikleriň gülleri we ýapraklary, şeýle hem mör-möjekler bilen iýmtilenýärler.
- Halkaly guýrukly lemur bu jandarlaryň iň meşhur görnüşidir.
- Halkaly guýrukly lemurlar we beýleki görnüşler irden Gün şöhlesine çuýunyp oturmagy gowuy görýärler.

● Lemurlar «tokaý dördijileri» hasaplanýar. Bu jandarlar iýen miwesindäki çigidi daşary çykarmak arkaly, ösümlikleriň tohumynyň ýaýramagyna we Madagaskaryň ekoulgamynyň ösmegine goşant goşýarlar.

● Lemurlaryň käbir görnüş, mysal üçin, kiçijik lemurlar guşakçylykda ýa-da sowukda uzak wagtylyk uka gidýärler.

● Lemurlaryň arasynda hem edil adamlardaky ýaly gök gözlüleri duş gelýär. «Sklatler lemurlary» diýlip atlandyrylýan gara primatlar-nyň gözi köplenç gök reňkde bolýar.

● Lemurlar tebigy iýmtiler bilen öz-özünü bejerip bilýän jandarlardyr.

● Lemurlaryň köpüsi gününü «aýdym aýtmak» bilen geçirýär. Uzakdan eşidilýän utgaşykly sesler araçägi bellemek, beýlekiler bilen habarlaşmak üçin ýerine ýetirilýär. Uzun guýrukly jandarlaryň käbiri bolsa, mysal üçin, halkaly guýrukly lemurlar ýakymсыз vs çykarmak bilen araçägi belli edip, garsydaşlaryndan goranýarlar.

Afrikanyň gündogar kenaryndan 400 kilometr uzaklykda ýerleşýän Madagaskar adasynyň endemik jandary bolan lemurlar täsin hereketleri we daşky görnüşini bilen köpçüligiň ünsüni özüne çekýär. «Lemuroidea» maşgalasyna degişli bolan «çygly burunly» primatlar (ýarym maýmunyň) 8 maşgala, 15 uruga we 112 görnüşe bölünýär. Lemurlaryň aglaba görnüşiniň göwresi kiçi bolup, uýy süýri burny, uly gözi we uzyn guýrugy bolýar. Açaçlarda ýaşajyan bu jandarlar gijesine has işjeň bolup, iýmtil gözlemek üçin tokaýa aýlanýarlar. Lemurlaryň iň kiçisi syçan lemury bolup, agramy 30 gramdan geçmeýär. Iň uly indri bolup, agramy 6-9 kilograma ýetýär. Maglumatlara görä, irki ýyllarda Madagaskarda gorilla ýaly ululykda, agramy 85 kilograma çenli ýetýän äpet lemurlar hem ýaşapdyr.

Dünýäniň iň uly 4-nji adasynda ýaşajyan bu jandarlar Tebigaty goramagyň halkara bileleşigi (IUCN) tarapyndan sany azalyp barýan süýdemdirijileriň hatarynda görkezilýär. Tokaýlaryň azalmagy we duýdansyz ýüze çykan tebigy hadysalar uzyn guýrukly jandarlaryň sanynyň ýyl-ýyldan azalmagyna sebäp bolýar. Maglumatlara görä, geljek 20-25 ýylyň dowamynda lemurlaryň görnüşleriniň birnäçe esse azaljakdygy çaklanýlar. Her ýylyň oktyabr aýynyň soňky anna gününde Bütindünýä lemurlar günü bellenilip geçilýär. Primatlar günü mynasybetli Madagaskar bilen bagly maglumatlar ýaýradylýar. Şeýle hem milli seýilgählere we haýwanat baglaryna gezelençler guralýar.

Näme üçin uçaryň penjiresi AÝLAWLY GÖRNÜŞDE?!

Howa ulaglary gatnaw serişdeleriniň iň amatlysy hasaplanýar. Barmaly menziliňe aňsat we çalt ýetmäge mümkinçilik berýän ýolagçy uçarlarynyň bir gatly we iki gatly, bir koridorly hem-de iki koridorly ýaly görnüşleri bar. Uçar önümçiliginde «Airbus» we «Boeing» öňdeligi eýeleýär. Her ýyl Ýer ýüzünde howa ulaglary arkaly 35 milliondan gowrak halkara gatnaw amala aşyrylýar. Uçara münenimizde syn eden bolsaňyz, howa ulaglarynyň ählisiniň penjiresiniň aýlawly (ettips) görnüşdedigini gören bolsaňyz gerek. Siziň pikiriňizçe, näme üçin ýolagçy uçarlarynyň penjiresi dörtburç görnüşde däl?!

Ýolagçy uçarlarynyň tegelek ýa-da aýlawly penjiresi owadantlyk we rahatlyk bilen baglanyşykly ýaly görnüşde-de, hakykatda munuň aňyrsynda möhüm inženerçilik hem-de howpsuzlyk çözümleri bar. Ýolagçy uçarlary 1950-nji ýyllarda ýokary belentlikde uçup başlaýar. Ýerden, takmynan, 10-12 kilometr beýiklikde howanyň dykkyzlygy we basyşy örän pes. Bu gurşawda adam bedeni ýeterlik derejede kistorod alyp bilmeýär. Şol sebäpli häzirki zaman ýolagçy uçarlary basyşly kabina ulgamlary bilen enjamlasdyrylýar. Ýöne munuň bilen uçuşdaky ähli kynçylyklar çözülmegär.

Ilkinji ýolagçy uçarlaryndaky gönüburç we dörtburç penjireler inženerleri düýpli pikirlenmäge mejbur edýär. Sebäbi uçuş wagtynda penjiräniň üsti burçlary basyşyň iň güýçli toplanýan nokatlaryna öwürülýär. Bu bolsa wagtyň geçmegi bilen metalyň sozulmagyna we çat açmagyna getirýär. Jaýryklar itkibaşda örän kiçi bolsa-da, her uçuşda gaýtalanýan basyş ahyrsoňy uçaryň göwresine düýpli zuýan ýetirýär we heläkçilikler ýüze çykýar. Inženerler ýüze çykan ýagdaýy öwrenip, tizden-tiz täze çözümler oýlap tapýarlar. Netijede, uçaryň berkligini we deňagramlylygyny üpjün edýän basyşy çydamly tegelek hem-de aýlawly aýnalar oturdylup başlanýar.

Ýolagçy uçarlarynyň penjiresi diňe aýnadan ýasalmayar. Islendik howa şertlerine çydamly aýlawly aýnany ýasamak üçin 3 gatlakly gurluş ulanylýar. Daşky gatlak uçaryň daşarky basyşyna we howa şertleriniň üýtgemesine çydamly bolmak üçin niýetlenendir. Ortaky gatlak aýnanyň berkligini üpjün edýär. Içki gatlak bolsa, ýolagçylar üçin niýetlenen gorag gatlakdyr. Uçarlaryň tegelek aýnasy howa akymyna az täsirli bolup, artykmaç ýangy-nyň sarp edilmeginiň öňüni alýar. Şeýle hem ýolagçylaryň özüni has rahat we howpsuz duýmagyna ýardam edýär.

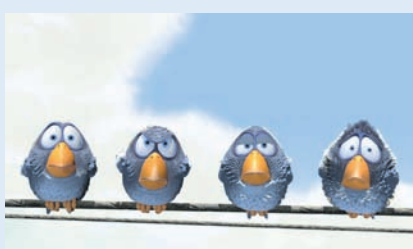

GUŞLARY TOK URMAÝARMY?!

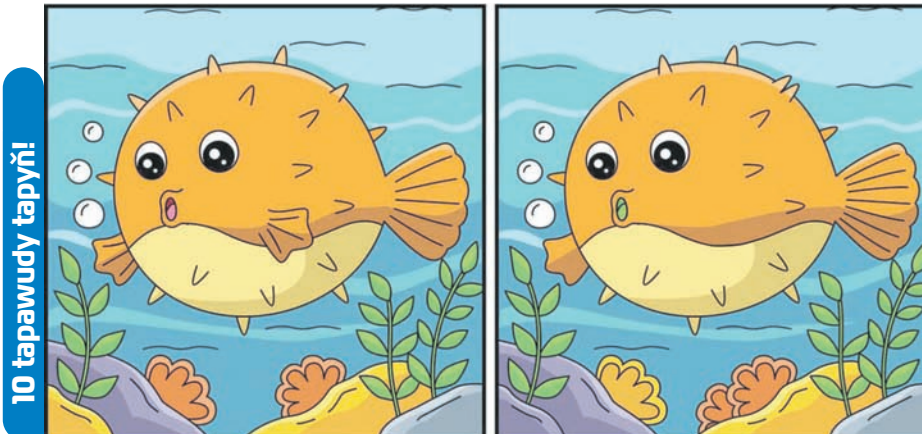
Elektrik togy geçýän simleriň üstünde hatarlanyşyp oturan guşlary gören bolsaňyz gerek. Bu hadysa agaçlaryň ýapragyny döküp, howanyň sowap başlan günleri has köp duş gelinýär. Eýsem, guşlary tok urmaýarmy?!

Elektrik energiýasy elektronlaryň atom böljejeklerini urup, olary yrgyldatmagy netijesinde hereket edýär. Elektrik togy geçiriji häsiýete eýedir. Eger-de guşuň iki aýagy bir simiň üstünde duran bolsa, onda tok guşuň iki aýagynyň arasyndaky simden geçip, ýoluny dowam edýär. Guşlar sime gonanda vzygiderli zarýadlanýar we aýagy arkaly togy geçirip goýberýär. Eger-de guşuň her aýagy başga simde duran ýagdaýynda zynjyr emele gelip, guşy tok urýar. Elektrik togy garsylygy halamaýar. Şeýle hem elektrik energiýasy iki simiň birinden

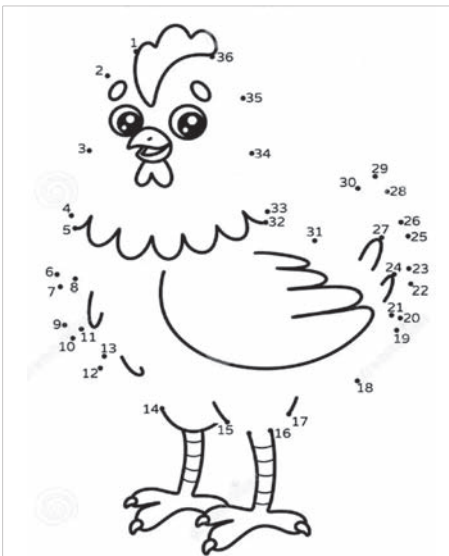
akyp baryp, açar lampany ýakandan soň, beýleki simden yzyna gaýdýar. Käte guşlar «suwa düşüp», tokly simiň üstüne gonýarlar. Şeýle ýagdaý-

da guş çünki bilen sime degse, onda ony bada-bat tok urar. Elektrik togy uly guşlara görä kiçi guşlara az täsir edýär. Guşlar adaty energiýa woltundan 12 müň wolt aralygyndaky simlere gonup bilýärler. Simdäki toguň güýjüniň beýgelip-peselip durýandygy sebäpli, energiýanyň guşlara täsir ediji hem üýtgeýär.

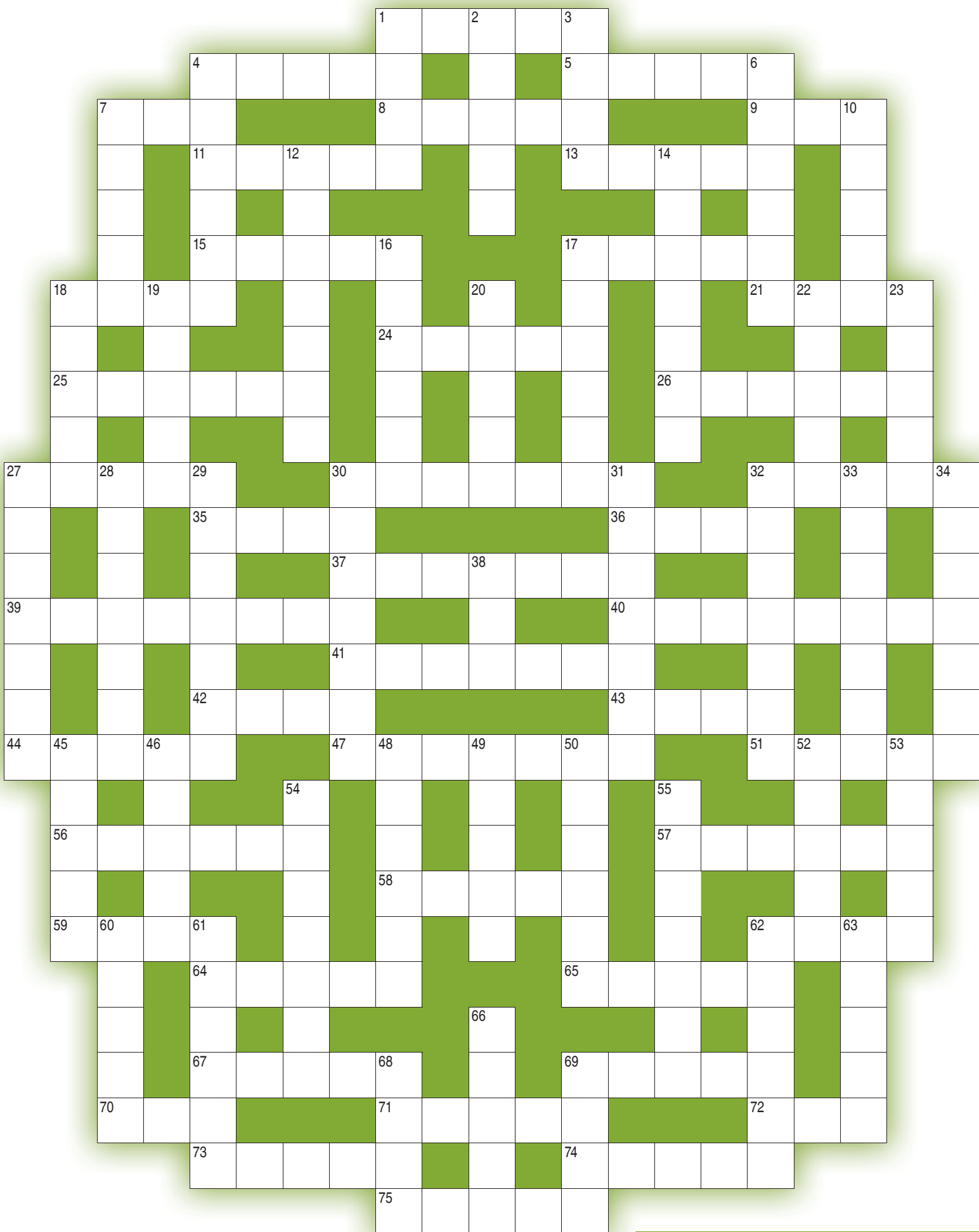

Sanlary birleşdirip, şekili reňkläň!

Gyzykly pursat

● **DIKLYGINE:** 1. Dyngy belgisi. 2. Ýurdumyzyň taryhy ýadygärlikleriniň biri. 3. Käwagt, kämahal. 4.Boýny uzyn goşun. 6. Uçup bilmeýän totynyň iň agyr görnüşi. 7. İçine ýag, bal salar ýaly agzy giň, syrçaly kiçijik küýze. 10. Ameri- kan jübüt tansy. 12. Türk köçe tagamlarynyň biri. 14. Dag geçelgesi. 16. Afrikada uly çöl. 17. Deňiz jandary. 18.Ýu- waş ummanunda ada döwleti. 19. Şaýulyk, teňňe (köne söz). 20. Şweýsar sagat kompaniýasy. 22. Aşhana enja- my. 23. Saz sungatynda ýokary ýogyn ses. 27. İçine suw guşulýan kádi. 28. Üflenip çalyňýan saz guraly. 29. Ýoka- ry wezipeli şahs. 30. Fransuz sport awtoulagy. 31. Saçak- çy sözünüň rusçasy. 32. Kepderi ýaly ululykda, goňrumtyl reňkli, beýleki guşlaryň höwürtesinde ýumurtgalaýan guş. 33. Beden synasy. 34. Türküjäniň ilkinji Prezidenti. 38. Gyz ady. 45. Uzyn kösüklü birgüýllük ösümlik. 46. «Bil- meýen soranlara aýdýň bu garyp adymyz: Asly gerkez, ýurdy – ..., ady Magtymgulydyr» (Magtymguly Pyragy). 48. Çowlukdan bolan çaga. 49. Ispaniýanyň gadymy şä- heri. 50. Geýim-gejimiň ýakasy. 52. Bir zadýň gyrasy, ke- nary. 53. Azat, özbaşdak. 54.Kambojanyň paýtagty. 55.Ýanýan oduň syçraýan owunjak bölejikleri. 60. Piksel nokatlardan ybarat bolan surat. 61.«... aldyrsa elden kö- şegin, /Bagryn bozup bozlamaýyn bolarmy?» (Magtym- guly Pyragy). 62. Berlen ulgamdaky maddy nokadyň he- reketiniň traýektoriasy. 63. Asmana göterilmek, ganat ýaýyp howda gaýmak. 66. Iň haýal jandarlaryň biri. 68. Senegalda bir köl. 69. Şaýulyk pul (köne söz).

50-nji KROSSWORD

salynýan esasy nagys. 8. Başarnykly, ukyply, işine ökde. 9. Düşp, teý. 11. «Meniň jigim gerekli, / Eli ... çörekli» (hüwdüden). 13. Adaty zada öwürü- len gülyk. 15.Geometrik şekil. 17. Ekerançylykda suwuň nobatyna we suw tutmalý wagta gözegçi- lik edýän adam. 18. Sygyr sürüsi. 21. Haýal otlar toplumu. 24. Osman imperiýasynyň soltany Abdul ... 25. Angliýanyň paýtagty. 26.Zyýan, zelel. 27. Boliwiýanyň paýtagty. 30. Ýurdumyzda şypahanalaryň biri. 32. Aralyk, ortalyk. 35. Dünjäniň iň meşhur we syrly arheologiki ýerleriň biri ...-Pikçu. 36. Aýdymyň sözlerini, sazyny özi düzüp, özi ger- ne üterýän ussat, ozan. 37. Günäli, ýazykly. 39. Russiýa- nyň bir şäheri. 40. Sungatyň bir žanry. 41. Dürli ululykdaky halka görnüşli aýlaw. 42. Oglan ady. 43. Amerikan sport aýakgap brendi. 44. Italiýanyň futbol topary. 47. Köp iýmegi halaýan. 51. Garglyk üçin gurşun guýlan saldamly asyk. 56. Ýatlylanda ýapynmak üçin içine pagta, güň salyp tikil- ýän ýapynja. 57. Balýk tutulýan gural. 58. Boswelliýa aça- laryndan alnan ysly çybyk. 59. Bir zadýň yz tarapy. 62. Ba- llygýň bir görnüşi. 64. Un elenende galýan ownuk däne gabyklary. 65. Deňziň, derýanyň, kölüň gyrasy. 67. Gyz ady. 69. Şar görnüşli, rezinden edilýän top. 70. Hindi aktri- sasý Aşwariýa ... 71. «Yüz tomasadan bir ...» (nakyl). 72. Ýeke, ýalňyz. 73.Kösügi käşire meňzeş, ownuk ýaprak- ly dermanlyk ösümlik. 74. Okuw esbasy. 75. Musulman ýul hasaby boýunça ýylyň dokuzynjy aýy.

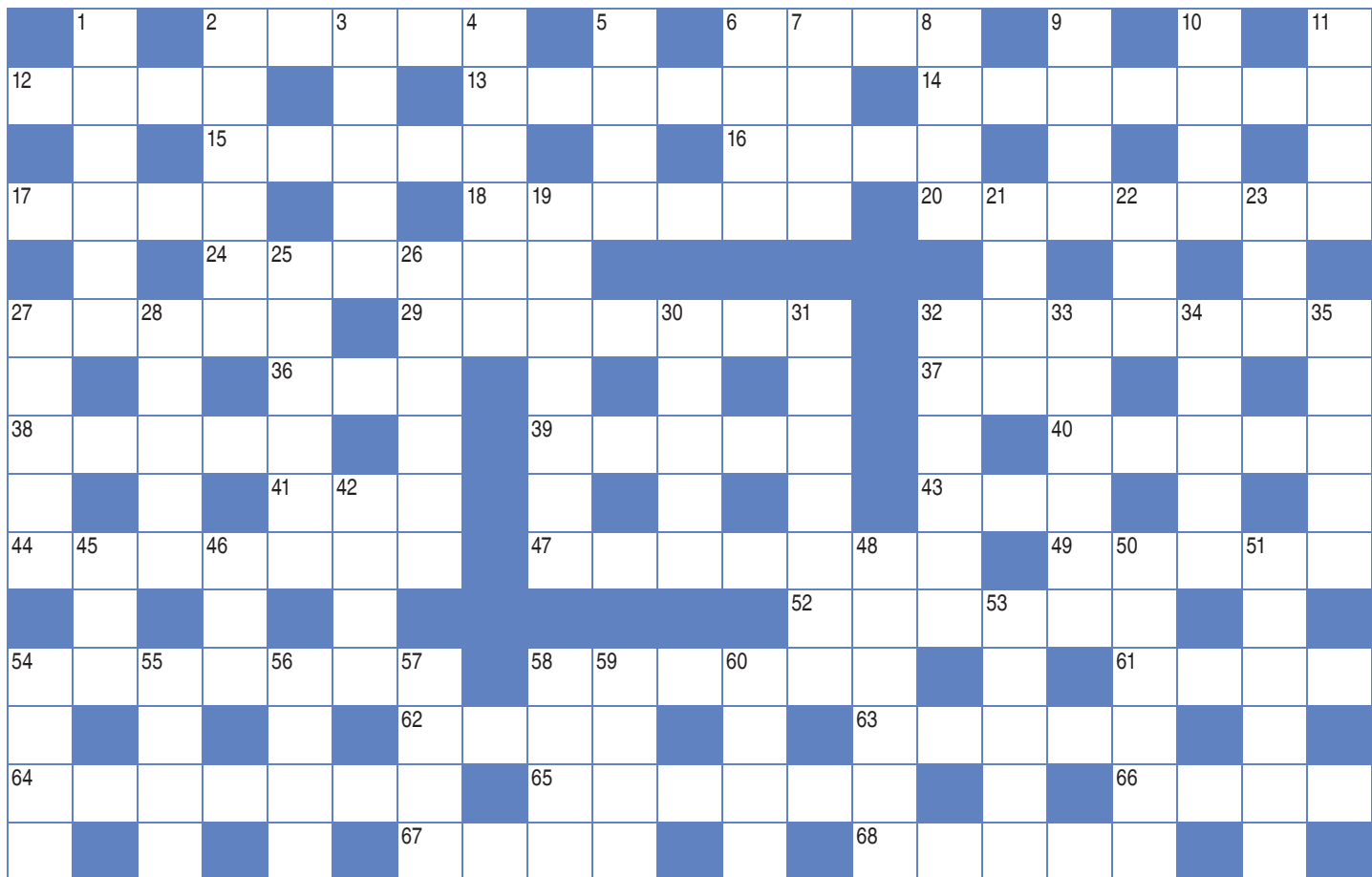
● **KESELIGINE:** 1. ...uşak, kiçi bölejk. 4. Oglan ady. 5. Göze dakylýan enjam. 7. Haly, palas önümleriniň ýüzüne

Aýjahan EZIZOWA,

Ahal welaýatynyň Gökdepe etrabyndaky tebigy we takyk ugurly dersleri çuňlaşdyryp öwredýän ýöriteleşdirilen 14-nji orta mekdebiň iňlis dili mugallymy.

Afrikada bir döwlet							Daş, uzak ýer		Inçe çal ýaprakly miweli açaç		Yogyn däl		Yünden edilen zatlara düşýän mojejik
Işdaäçara goşulýan ot	Turpuň gyzyl görnüşi		Zähmet haky	Pyrytkala meňzeşki- çijik sitrus miwe	Rebiňiis- tünde öz dişirleriarka- ly ýöreyän ulag						Usulylyk, seresap- lylyk bilen		Süýt önümlerini öndürýän kärhana
					Yoluň ugruny tıyrged- ýän ýeri		Gyşky eşik		Maýyşgak				
	Sportuň bir görnüşi		Irä ýap- rakly dik ösýän haşal ot						Usul, tär				
				Grek mi- fologiya- synda bir gahryman				Latwiýanyň paýtagty		Hepdäniň bir günü			«...aça bolsa, iläň daýssy bolarsyň» (nakyl)
	Elektro- ulag öndürýän kompaniýa	Barmak ýaly suw jandary		Gazagys- tanyň paýtagty				Zäherli mör-möjek					
					Yük ulagy		Gadymy Rimniň ak- yün mataly ýapynjasy				Stol oýny		Ahal we- laýatynda bir etrap
Luiziana ştatynyň paýtagty ...-Ruz	Sessiz, ýuwaş					Rowaýata görä behişt bagy		Bäbek gündalanda ulanylýan mata					
				Kart ýadyny öndürýän kompaniýa	«Soňy» sözünüň inilişesi			Görkeziji çalyşma					
Tansyň bir görnüşi		Gulpy açýan gural				Bir bogdak gül	Ýyldyz					Dünýä belli welosiped öndürji kompaniýa	
					Belli bir ugur bo- ýunça oka- dyýan sapak				Şertli belgiler bilen ýazylan saz eseri		Hindi ýoga simmetrik nagysy		Dünýäde iň uly şağluluk
	Ösümlik- leriniň uýy inçejik ýiti ösüntgisi	Açyk gyzyl reňk	Tahallus					Enňit, ýapgyt ýer					
				Ösümliğin düýbi			Yekeligi halaýan adam						
Şeker önümi	Örän inçe gan damarlarly ulgamy	Mo- gollaryň imperato- ry ...I		Müsiäniň dýnç alyş şäheri				Kepderiden tokgarak, çünki gyzyl guş		Ýamaýka- nyň nysany hasaplan- ýan miwe			
Kosmeto- logik serişde				...kanun	Sport aýakgaby	Samar- kantly senetçi Abu... Kelewi						«Skyfall» aýdymyny aýdan britan aýdymçysy	
	Dürlübü- rükdäriýesine ýetirmeküň awtomatik ulgam		Gadymy ulag					Hytaýyň paýtagty		«...basy dumasyz bolmaz, äz- basy – hyjal- syz» (nakyl)		Daş-töwe- regi suw bilen gurşa- langury ýer bölegi	
				Amerikan nusgawy romanlary- nyň awtory Hemmet ...					Dunay derýasy- nyň sag goşandy				
	Batyr, edermen		Çiliniň iň demirga- zyk şäheri			«Renggeni» himiki elementiniň gysga belgisi	Batyr däl			Birsydygryn bolmadyk			
Altyn USSAÝEWA, S.A.Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk uniwersitetiniň mugallymy.													

38-nji SKANWORD

● **DIKLYGINE:** 1. Peçde ýanýan oduň tüssesini, howruny çekýän deşik. 2. Her ýul çyrrylýan tuduň ke- silmän goýberilýän çybyklary. 3. Guşda ot-çöpleriň, açaçlaryň üstüne düşýän ak örtük. 4. Eplenýän, bir sap- ly äýnek. 5. Guşda ýetişýän gök ekin. 6. «... – süýt, agtyk – gaý- mak» (nakyl). 7. Günbatar Afrikada bir döwlet. 8. Ýuwaş, haýal. 9. Köp gatly ýağlara münüp-düşmek üçin mehanizm. 10. Eýgerdir gaňňa salynýan iş mallarynyň bilinden aýlap, daňylýan gaýuş. 11. Ony-muny ýasaýan adam. 19. Futbollyň watany. 21. Gurluşyk- da agyr zatlary ýokary galdyrmak üçin ulanylyan mehanizm. 22. Seljuklar döwründe gülläp ösen gadymy şäherleriň biri. 23. Arap elipbiýiniň bir harpy. 25. Ilki bilen, ozaly bilen. 26. Fir- döwsiniň poemasy. 27. Bir hünärde zähmet çekýän adamlar. 28. Guşuň çagasy. 30. Maýmyna meňzeş haýwan. 31. Indonezi- ýanyň owadan adalarynyň biri. 32. Üç ýa-da dört bölümden ybarat saz eseri. 33. Yssydan dodagyň ýanmagy netjesinde emele gel- ýän ýara. 34. Ak gülli birgüýllük ösümlik. 35. Ähli tarapy suw bilen gurşalan ýaşaguşy giňişligi. 42. Edil, tügs. 45. Elektrik güýjüniň öl- çeg birligi. 46.Çalymtyk-altyn reňk gymmatbaha bagana. 48. Sport önümlerini öndürýän nemes konserni. 50. Ägälik, hüş-

51-nji KROSSWORD

gärtlik. 51. Gün ýaşmazynyň öň ýany. 53. Kefallar maş- galasyna degişli deňiz balygy. 54. Yyrtlyjy haýwanla- ryň sürüsi. 55. Dag goçy. 56. Suw agmazlygy üçin derýanyň, kanalyň kenarýan gum üşşürlip edilýän ber- kitme. 57. Dördünji oga dakylýan at. 58. Düşünmesi kyn däl, ýe- nil. 59. Germaniýaly meşhur futbolçu. 60. Düşp, özen.

● **KESELIGINE:** 2. «Derňewçi» komediýasynyň awtory. 6. Sazagyň, ojaryň ýogun düýbi. 12. Yünden taýýarlanýan düşek. 13. Göwräni kelle bilen birleşdirýän süňkleriň sütüni. 14. Iň ge- çginli şokolad önümi. 15. Gerek bolan, möhüm. 16. Köpçülik, ilat. 17. Dabanyň yzky tarapy. 18. Italiýanyň futbol topary. 20. Keşp janlandyryjy zenan. 24. Yurdumyzyň dürli görnüşli aýakgaplary öndürýän kärhanasy. 27. Her bir zada uly höwes bilen ýapuşýan, goşulýşýan. 29. Yapraklary uzynadan ýasy, kiçijik gülli, hurmala- ýan dermanlyk ot. 32. «Tahyr we Zuhra» poemasyň ýazan şa- hyr. 36. Ses, tawuş. 37. «Söwdäni nepi – ... bir» (atalar sözi). 38. Ýurt, ölkä. 39. Dowar tutmaga amatly, uýy egrä çopan taýagy. 40. Gymmatbaha guzyl daş. 41. Ög, jaý. 43. «Perzende ... gor- gan, ene gurban» (nakyl). 44. Taşlandylary täzeden işläp çykar- ýan iň uly ýurtlaryň biri. 47. Sirk gimnastikaçysy. 49. Belli, aýdyň. 52. Hakykata taýyk gelýän işler, dogry hereket. 54. Okuw otagynyň esasy serişdesi. 58. «I (... , älem söýer» (atalar sözi). 61. Süýt, gant ga- rlyp taýýarlanýan şokolad reňkli süüji. 62. Güýçli gury sowuk. 63. BAE-niň meşhur şäherleriniň biri. 64. Çaga tahýasynyň depesine dakylýan üçburç kü- müş şaý. 65. «Romanyň» argentinaly futbolçysy. 66. Ýörgünlü awtoulaglaryň biri. 67. Asmandan düş- ýän nem. 68. Eýlenen deriden tikilýän gap.

Humargül ÇARLYÝEWA,

Balkanabat şäherindäki ýöriteleşdirilen 15-nji orta mekdebiň mugallymy.

Toparçalardaky 3-nji duşuşyklar geçirildi

► AFK Çempionlar Ligasy 2-de çykyş edýän ýurdumyzyň çempiony «Arkadag» topary toparçadaky 3-nji duşuşygyny myhmançylykda

Eýranyň «Gol Gohar» topary bilen geçirdi. Duşuşygyň dowamynda ildeşlerimize birnäçe amatly pursatda öňe saýlanmaga mümkinçilik boldy. Oýunda hasap açylmady we duşuşyk 0-0 hasabynda deňlikde tamamlandy. Toparçadaky beýleki oýunda «Al-Jazira» (BAE) öz meýdançasynda

«Al-Muharrak» (Bahreýn) toparyny Malkomýň het-trik eden duşuşygyna 4-2 hasabynda utdy.

Şeýlelikde, «Arkadag» topary toparçadaky utuk sanyny 4-e ýetirip, 2-nji orunda barýar. Toparçada «Al-Jazira» 7 utuk bilen 1-nji orny eýeleýär. Ildeşlerimiz 1-nji tapgyrda öz meýdançasynda «Al-Muharrak» toparyny 1-0 hasabynda ýeňipdi. 2-nji duşuşygyny

Or.	«B»	TOPARÇA	O	Ý	D	U	P	O
1	«AL-JAZIRA»	3	2	1	0	6-3	7	4
2	«ARKADAG»	3	1	1	1	2-2	4	1
3	«AL-MUHARRAK»	3	1	0	2	4-5	3	
4	«GOL GOHAR»	3	0	2	1	0-2	2	

myhmançylykda «Al-Jazira» bilen geçiren «Arkadag» topary 90+6-njy minutda geçirden goly esasynda 2-1 hasabynda asgyn gelipdi.

«Arkadag» topary toparçadaky 4-nji duşuşygunda 4-nji noýabrda «Gol Gohary» kabul eder. Duşuşyk sagat18:45-de başlanar.

4-nji liganyň wekili «Arsenaly» ýaryşdan çykardy

► Angliýanyň Liga Kubogy ýaryşynyň (EFL Cup) 1/8 finalynda garşylymdyk netije hasaba alyndy. «Premier Liganyň» çempiony, geçen möwsümiň finalçysy «Arsenal» üçin bäsleşik bu ýyl ir tamamlandy. «Arsenaly» ýaryşdan çykaran topar bolsa 4-nji ligada, «EFL League Two»-da çykyş edýän «Flitwud Tawn» topary boldy. Duşuşyk «Arsenalyň» ozalky stadiony «Highbury» bilen atdaş stadiona 5 müň janköýeriň şaýatlygynynda geçdi. Oýnuň 21-nji minutynda ýer eýeleri Lupalo-Biniň goly bilen öňe saýlandy. Londonlylar 50-nji minutda hasaby deňlemeği başardy. Duşuşygyň 86-njy minutynda «Arsenalyň» ýaş oýunçysy Dawman gyzyl kart aldy. Oýundan soň 11 metrik urgulary ýerine ýetirilip, «Flitwud Tawn» topary 5-3 hasabynda üstün çykdy we çäýrek finala adyny ýazdyrdy.

«Manchester Siti» öz meýdançasynda «Brynton» bilen duşuşygy, esasy wagty 2-2 hasabynda tamamlan oýunda 11 metrik urgularynda öňe saýlandy (5-3). «Liwerpul» bilen «Çelsiniň» arasyndaky oýnuň esasy wagtynda-da ýeňiş gazanan bolmady (1-1, Gakpo 43 p – Rojers 40

p). Oýundan soňky 11 metrik urgularyny has dürs uran «Liwerpul» topary çäýrek finala çykdy (6-5). «Borrmut» «Aston Willany» 3-0, «Kristal Palas» myhmançylykda «Fulhamy» 1-0,

«Sanderland» bolsa «Brentfordy» 3-2 hasaplar bilen ýeňip, iň gowy 8 toparyň arasyna goşuldy. 3-nji liganyň iki wekili «Bredford Siti» bilen «Piterboro Ýunaýtediň» arasyndaky duşuşykda ýer eýeleri 2-0 hasabynda ýeňiş gazandy. «Ewerton» bilen «Nýukasslyň» arasyndaky duşuşyk soňky çäýrek finalçyny kesgittär.

5 topar utuk ýitirmän gelýär

► UEFA Ýewropa Ligasynda 3-nji duşuşyklar oýnalyp, uly hasaply netjeler bellige alyndy. 2-nji tapgyrdaky ýaly ýeke oýun hem golsuz tamamlanmady. 63 gol geçirilip, 4 duşuşykda ýeňiş gazanan bolmady. 8 oýunda myhmanlar, 6 duşuşykda-da ýer eýeleri ýeňiş gazandy. Ýewropa Ligasynda 5 topar 3-nji duşuşyklarda-da ýeňiş gazanyp, utuk ýitirmezden ýoluny dowam edýär. Olar «Benfika», «Baýer», «Borrmut», «Ferenswaroş» hem-de «Olimpiakos» toparlarydyr.

3-nji duşuşyklaryň netijeleri: Ararat-Armenia-AZ: 0-4, Ferenswaroş-Torreense: 4-1, Dinamo Zagreb-NEK: 2-4, Yuvventus-Renn: 2-2, Leh Poznan-Sanderland: 1-1, OFI-Baýer: 0-2, Yunion Sent-Žiluaž-Hapoel Be'er Sawa: 4-0, Şturm Gras-Marşel: 1-0, Bornmut-Milan: 3-0, Beşiktaş-Kristal Palas: 2-2, Seltik-Selta: 1-2, Wiktorija Plzen-Lewski Sofiya: 1-2, Ýagelloniya Belos-

tok-Anderlecht: 0-3, Lilleström-Real Sociedad: 0-6, Selýe-RB Salsburg: 2-2, Olimpiakos-Sparta Praga: 1-0, Omónia-Benfa: 1-4, Hoffenhaym-Lion: 3-0

«Lasionyň» taryhyndaky iň şowly başlangyjy

► Italiýanyň çempionatynda soňky 7 günň dowamynda 8-9-njy tapgyryň duşuşyklary geçirildi. Soňky çempion hem-de sanawyň lideri «Inter» 8-nji tapgyrda «Fiorentinany» garşydaşynyň öňde barýandygyna garamazdan,

90-njy minutdan soň Turamyň (90+) hem-de Zelinskiň (90+7 p) gollary esasynda 2-1 hasabynda utdy. 9-njy tapgyrda bolsa «Inter» myhmançylykda «Wenesiýany» ýer eýeleriniň 2 goragçysynyň 80-nji we 82-nji minutda geçiren awtogollary bilen 2-0 hasabynda ýeňdi.

Jennaro Gattuzonyň tälimçiligindäki «Lasio» toparyny duruzmak juda kyn bolup,

paýtagtyň bu topary şu wagta çenli diňe «Milany» ýeňip bilmedi (2-2). 8-nji tapgyrda «Parmany» ýeňen (2-1) «Lasio» 9-njy tapgyrda myhmançylykda «Sassuolodan» 6-2 hasabynda üstün çykdy. «Lasio» toparyna

ýeňiş getiren gollary Teýlor, Isaksen, Mussolini, Zakkanyýi hem-de Noslin (2) geçirip, Zakkanyýi bilen Fratzezi 11 metrik jerime urgularyndan hem ýerlikli peýdalanyp bilmedi. Soňky 60 minuty 1 oýuncy kem oýnan «Sassuolonyň» gollaryny Torstwedt bi-

len Espozito geçirdi. «Lasio» topary 9 oýunda 25 utuk toplan, bu netije oýunlary taryhyndaky iň şowly başlangyç hökmünde hasaba alyndy.

8-nji tapgyrda «Napoli» bilen deňme-deň (3-3) oýnan «Roma» öz meýdançasynda «Kaliarini» soňky minutlardaky gollary esasynda 4-2 hasabynda ýeňimegi başardy. Myhmançylykda «Udinezini» ýeňen «Milan» öz meýdançasynda «Bolonýadan» öňde barýandygyna garamazdan, 4-2 hasabynda ýeňildi. Şu möwsümde çempionatda ilkinji gezek utulan «Milanyň» derwezesinden gollaryň 3-sini Mbungula girizdi. «Milanyň» gollaryny bolsa Sisse öz adyna ýazdyrdy. Myhmançylykda «Leççeni» 2-0 hasabynda ýeňen «Yuvventus» şol hasap bilen «Jenoadan» ýeňildi. «Sassuolonyň» derwezesinden jogapsyz 2 gol girizen «Komo» 9-njy tapgyrda «Torinony» 80-nji minutdan soň 3 gol geçirip, 3-1 hasabynda ýeňişe sezewar etdi.

«El Klasikoda» «Real Madrid» üstün çykdy

► Ispaniýanyň çempionatynda 10-njy tapgyrda «El Klasiko» duşuşygy geçirilip, «Real Madrid» sanawyň ýeňişsiz lideri «Barselonany» myhmançylykda 2-1 hasabynda utdy. Çekeleşikli geçen oýunda 41-nji minutda katalonlaryň goragçysy Kubarsiniň derwezäniň alkymyndan daşlaşdyrjak bolan topy Mbappenini aňagyna degip, tora girdi we hasap açyldy. 2-nji ýarymda, has takygy, 61-nji minutda Rafiňga hasaby deňlän oýunçy boldy. Oýnuň esasy wagtyňyň tamamlanmagyna 3 minut galanda, owadan paslaşykdan soň, Kamawinganyň asistini gola öwren Kilian Mbappe «Real Madride» ýeňiş getiren oýunçy boldy. Bu onuň «Realyň» kög-

nekçesi bilen geçiren 100-nji goly hökmünde hasaba alyndy (116 oýunda). Şeýlelikde, «Real Madrid» «Barselonanyň» çempionatdaky 9 oýunlyk ýeňişli serijäsynda soňky nokady goňup, utuk aratapawudyny 3-e düşürdi. «Real Madrid» resmi «El Klasiko» duşuşyklarynda 107-nji ýeňişini gazanyp, «Barselonadan» 1 ýeňiş öňe saýlandy. 2-nji basgançakda barýan «Atletiko Madrid» öz meýdançasynda «Deportiwonu» Hulan Alwasesiň 48-nji minutdaky ýeke-täk goly esasynda ýeňişe sezewar etdi. «Walesiýa» bilen «Wilygarrealyň» duşuşygunda myhmanlar Mikautadzeniň 90+5-nji minutda geçiren goly esasynda 2-1 hasabynda ýeňiş gazandy.

APL-de ýeňilissiz topar galmady

► Angliýanyň çempionatynda London derbisinde «Tottenham» myhmançylykda «Çelsini» Pendersiň awtogoly (77) hem-de Teliň (87) goly bilen 2-0 hasabynda ýeňip, möwsümdäki 2-nji ýeňişini gazandy. Sanawyň lideri «Manchester Siti» myhmançylykda «Aston Willa» bilen duşuşygy, 2-1 hasabynda ýeňildi. Möwsümde ilkinji gezek utulan şäherlile-riň derwezesinden «Aston Willa» ýeňiş getiren gollaryň ikisini hem Nikolas Jek-

riňi (42) hem-de Oliseniň (90+5) gollary bilen 3-1 hasabynda utdy. Dortmund-ýň «Borussiýasy» öz meýdançasynda «Aýntrahtdan» Baýeriň 80-nji minutdaky goly esasynda 1-0 hasabynda üstün çykdy. Demiriowiň (5, 83) gollaryna garamazdan, myhmançylykda «Ştutgartdan» Skalliniň (38), Matinonyň (51), Mohiýanyň (66) takyk urgulary bilen 3-2 hasabynda üstün çykan «Borussiýa M» topary möwsümdäki ilkinji ýeňişini gazandy. «Baýeriň» myhmançylykda «Hoffenhaymdan» soňky 10 minutda geçiren gollary esasynda 3-0 hasabynda asgyn gelmegi, tapgyryň garşylymdyk ýeňilisi boldy.

Fransiýanyň çempionatynda «Liony» 2-0 hasabynda ýeňen soňky çempion PSŽ liderlige beýgeldi. Şu möwsümde ilkinji gezek birinji geze çykan PSŽ-niň gollaryny oýna 2-nji ýarymda giren Mayulu bilen Godts geçirdi. 7 goluň geçirilen oýunda «Marsel» topary öz meýdançasynda «Le Hawr» toparyndan 4-3 hasabynda üstün çykdy. «Marsel» 55 minutda 4-0 hasabynda öňe saýlandy. Soňky 13 minutda 3 gol geçiren «Le Hawr» topary hasaby deňlemege gollaylaş-da, bu olara başarmady. «Monako» bilen «Lill» toparlarynyň arasyndaky oýunda ýeňiş gazanan bolmady.

► «Brayttondan» Gros-suň awtogoly (17 ö.d.) hem-de Isakyň (21) takyk urgusy esasynda 2-0 hasabynda üstün çykan «Liwerpul» şu möwsümde öz meýdançasynda ilkinji ýeňişini bayram etdi. Şol hasap bilen «Ewerton» ýeňen «Arsenala» ýeňiş getiren gollary toparyň goragçylary Konsa bilen Gabriel geçirdi. Şowsuz ýörüşini dowam etdirýän «Manchester Ýunaýted» öz meýdançasynda «Borrmutdan» 3-0 hasabynda ýeňildi. Myhmançylykdaky topara 3 utuk gazandyran gollary Raýan, Tawernie hem-de Ewanilson öz atlaryna ýazdyrdylar.

Germaniýanyň çempionatynda sanawyň lideri «Bawariýa» myhmançylykda «Frayburgy» Upamekanonyň (16), Gna-

PREMIER LEAGUE (8) – 19 gol

Ipswiç–N. Forest: 1-1 (Ensisio 41 – Williams 13), A. Willa–Man. Siti: 2-1 (Ewerton 6, 60 – Holanri 51), Arsenal–Ewerton: 2-0 (Konsa 7, Gabriel 68), Kowentri–Fulham: 0-1 (Bobb 80), Çelsi–Tottenham: 0-2 (Penders 77 ö.d., Tel 87), K. Palas–Nýukasi: 0-2 (Osula 47, Barns 58), Liwerpul–Brayton: 2-0 (Gross 17 ö.d., Isak 21), M. Ýunaýted–Borrmut: 0-3 (Raýan 38, Tawerniie 43, Ewanilson 71), Hall Siti–Brentford: 1-1 (MakBenni 24 p, Uattara 63), Sanderland–Lids: 0-0

LA LIGA (10) – 24 gol

Alawes–Malaga: 1-1 (Marýas 89 – Nino 44), R. Wallekano–Elçe: 0-3 (Redondo 23 p, Fer Nino 36 p, Walera 69), Rasing–Español: 2-1 (Betsijan 69, Zabiri 84 – Espozito 62), Waleñsiya–Wilyarreal: 1-2 (Pepeli 38 p – Mirjan 69, Mikautadze 90+), Atletiko–Deportiwo: 1-0 (Alwares 48), Atletik–Hetafe: 4-0 (Berenger 17, I. Williams 35, Paredes 70, Berge 88), Selta–Betis: 0-0, R. Sosiedad–Lewant: 2-1 (Oskarson 6, Turmeries 1-2 (Rafniya 61 – Mbappe 41, 87), Sewilýa–Ossasuna: 2-0 (Romero 24, Korreyja 82)

SERIE A (9) – 33 gol

Sassuolo–Lasio: 2-6 (Torstwedt 7, Espozito 43 – Teýlor 2, Isaksen 13, Mussolini 16, Zakhaný 45+1, Noslin 55, 65), Roma–Kaliari: 4-2 (Luli 15, Pissli 21, Mora 85, Malen 87 – Nizola 10 p, Maldini 81), Torino–Komo: 1-3 (Adams 24 – Flankun 7 p, 25 p, Reys 61), Paderborn–Hamburg: 1-0 (Filipp 88), Leipzig–Elwersberg: 4-0 (Gomis 48, Romulo 6, 90+4, Baumgartner 84), Borussia D–Aýntraht: 1-0 (Bayler 80), Hoffenhaym–Bayler: 3-0 (Kramarić 79 p, Pass 89, Moersstedt 90+5), Frayburg–Bawariya: 1-3 (Bigol 82 ö.d. – Upamekano 16, Gnabri 42, Olise 90+5)

BUNDESLIGA (7) – 25 gol

Ştutgart–Borussiya M: 2-3 (Demiriowiç 5, 83 – Skall 38, Malino 51, Mohiýa 66), Augsburg–Union Berlin: 1-1 (Massen-gop 71 – Haberler 74, Köln–Salt: 1-1 (Mayns–Werder: 2-3 (Kasi 33, Li Ze Son 63 – Füllkrug 7 p, 25 p, Reys 61), Paderborn–Hamburg: 1-0 (Filipp 88), Leipzig–Elwersberg: 4-0 (Gomis 48, Romulo 6, 90+4, Baumgartner 84), Borussia D–Aýntraht: 1-0 (Bayler 80), Hoffenhaym–Bayler: 3-0 (Kramarić 79 p, Pass 89, Moersstedt 90+5), Frayburg–Bawariya: 1-3 (Bigol 82 ö.d. – Upamekano 16, Gnabri 42, Olise 90+5)

LIGUE 1 (8) – 22 gol

Brest–Nissa: 1-2 (Ažorik 15 – Wai 61, Diop 83), Lens–Pariz: 2-1 (Towen 63, Torgan Hazar 83 – Ko-lesgo 45+2), Monako–Lill: 1-1 (Diop 74 – Mbappe 41), Tuluz–Trus: 0-0, Renn–Strasbur: 3-0 (Dia 34, Şimanski 41, 61), Oser–Le Man: 1-1 (Arçer 56 – Budes 48), Marsel–Le Hawr: 4-3 (Igan Rayli 5, Wea 33, Payşgao 50, Abdelli 55 – Mayýa 77 p, 89, N.Diaýe 86), Anže–Lorýan: 0-0, PSŽ–Lion: 2-0 (Mayulu 72, Godts 84)

Or.	TOPARLAR	O	Ý	D	U	P	P	U
1	MAN. SITI	8	7	0	1	20-9	21	
2	ARSENAL	8	7	0	1	13-5	21	
3	BRAYTON	8	5	1	2	23-7	16	
4	LIWERPUL	8	4	3	1	11-8	15	
5	ÇELSI	8	4	1	3	17-15	13	
6	BRENTFORD	8	2	5	1	14-9	11	
7	LIDS	8	2	5	1	9-6	11	
8	NÝUKASI	8	3	2	3	12-14	11	
9	ASTON WILLA	8	3	2	3	9-12	11	
10	HALL SITI	8	2	4	2	9-8	10	
11	EWERTON	8	2	4	2	8-9	10	
12	IPSWICH	8	3	1	4	12-16	10	
13	BORNMUT	8	2	3	3	12-13	9	
14	TOTTENHAM	8	2	3	3	8-10	9	
15	FULHAM	8	2	2	4	8-10	8	
16	M. YUNAYTED	8	1	4	3	10-13	7	
17	KRISTAL PALAS	8	2	1	5	9-19	7	
18	N. FOREST	8	1	3	4	6-10	6	
19	KOWENTRI	8	2	0	6	6-15	6	
20	SANDERLAND	8	1	2	5	6-14	5	

Erň köp pökgi geçirenler:	
1	Iñing HOLANN (Man. Siti)
2	Aleksander ISAK (Liwerpul)
3	Zao PEDRO (Çelsi)
4	Markus TAWERNIE (Borrmut)
5	Morgan ROJERS (Nýukas)

Or.	TOPARLAR	O	Ý	D	U	P	P	U
1	BARCELONA	10	9	1	0	40-11	27	
2	LAGO	10	8	1	1	20-25	25	
3	REAL MADRID	10	8	0	2	25-10	24	
4	BETIS	10	6	2	2	16-14	20	
5	R. SOSEDAD	10	6	1	3	19-18	19	
6	SEWIA	10	5	2	3	16-16	17	
7	ALAWES	10	3	3	4	14-11	12	
8	ATLETIK	9	3	3	3	12-9	12	
9	SELIA	10	2	6	2	10-17	12	
10	WIDARRREAL	10	3	4	3	15-14	12	
11	DEPORTIVO	10	2	3	5	13-13	11	
12	OSASUNA	10	3	2	5	10-20	11	
13	RASING	10	3	2	5	15-26	11	
14	LEWANTE	10	2	4	4	14-17	10	
15	ELCE	10	2	4	4	14-17	10	
16	R. WALLEKANO	9	2	3	4	12-20	9	
17	HETAFE	9	1	2	6	9-18	5	
18	ESPANYOL	10	2	2	6	12-14	8	
19	FILORENTINA	8	1	1	6	7-17	6	
20	MALAGA	10	0	5	5	7-19	5	

Erň köp pökgi geçirenler:	
1	RAFINÝA (Barselona)
2	Kilian MBAPPE (Real Madrid)
3	Lamin YAMAL (Barcelo)
4	Ýossi ZABIRI (Rasing)
5	Serhio KAMELYO (R. Wallekano)

Or.	TOPARLAR	O	Ý	D	U	P	P	U
1	INTER	9	8	1	0	25-10	25	
2	LAGO	9	8	1	0	22-7	25	
3	ROMA	9	6	3	0	23-8	21	
4	KOMO	9	6	2	1	17-8	20	
5	MILAN	9	5	3	1	18-11	18	
6	NAPOLI	9	4	2	3	17-11	14	
7	FROZINONE	8	4	2	2	13-14	14	
8	YUNENTUS	9	4	2	3	11-10	14	
9	TORINO	9	4	1	4	14-14	13	
10	KALARI	9	4	1	4	8-13	13	
11	BOLONYA	9	3	2	4	12-12	11	
12	ATALANTA	8	3	1	4	14-15	10	
13	JENOA	9	3	1	5	8-13	10	
14	LECCE	8	3	0	5	9-14	9	
15	SASSUOLO	9	2	2	5	14-22	8	
16	MONZA	9	2	1	6	16-22	7	
17	UDINEZE	9	1	2	6	9-18	5	
18	PARMA	9	1	2	6	9-15	5	
19	FILORENTINA	8	1	1	6	9-15	4	
20	WENESIYA	9	1	0	8	6-19	3	

Erň köp pökgi geçirenler:	
1	Gustaw WARELA (Werder)
2	Antonio RAYMONDO (Frozinone)
3	Donýell MALEN (Roma)
4	Nikola KRSTOWIĆ (Atalanta)
5	Daniel MALDINI (Kaliari)

GERMANIYA ÇAMPİYANY DÜNDÜŞ									
Or.	TOPARLAR	O	Ý	D	U	P	P	U	
1	BAWARIYA	7	5	2	0	25-6	17		
2	BORUSSIA D	7	5	2	0	12-4	17		
3	FRANBURG	7	4	1	2	16-9	14		
4	BAYER	7	4	1	2	16-12	14		
5	LEIPSG	7	4	0	3	20-11	12		
6	WERDER	7	3	3	1	15-14	14		
7	MAYNS	7	3	3	1	16-13	13		
8	ELWERSBERG	7	3	1	3	12-15	13		
9	AUGSBERG	7	2	3	2	17-23	11		
10	HOFENHAM	7	3	0	4	14-14	11		
11	HEIMBACH	7	3	0	4	6-16	10		
12	KÖLN	7	2	2	3	9-11	10		
13	PADERBORN	7	2	2	3	10-9	10		
14	AYNTRACH	7	2	2	3	6-17	9		
15	STUTGART	7	2	0	5	10-13	8		
16	SALKE	7	1	3	3	4-18	7		
17	UNION BERLIN	7	1	3	3	6-18	7		
18	BORUSSIA M	7	1	0	6	11-22	6		

KEÝN 70-nji «ALTYN TOP» BAÝRAGYNYŇ ÝEŇIJISI

Futbol älemiňiň iň uly şahsy baýragy hasaplanýan «Altyn top» (Ballon d'Or) baýragynyň bu ýylky ýeňijisi belli boldy. Angliýa-nyň paýtagty Londonda geçirilen dabara futbolýň öňki-soňky ýuldyzlar, meşhur tälimçiler gatnaşdylar. Gyzyl halydan geçişlik bilen başlanan dabarada başga-da birnäçe baýraklar öz mynasyplyryna gowşuryldy. Ýeňiji bolanlaryň köpüsiniň ispanlar bolmagy aýratyn bellemäge mynasypdyr.

Ozalky futbolçy Tierri Anri bilen Keýt Skottuň bilelikde alyp baran dabarasynda 70-nji «Altyn top» baýragyna «Bawariýa-nyň» angliýaly hüjümçisi Harri Keýn mynasyp görüldi. 33 ýaşyndaky ýuldyz oňunça baýragy braziliýaly meşhur oňunçy Ronaldo gowşurdy. Keýn fransiyaly Ki-lian Mappeni hem-de ispaniýaly Lamin Ýamaly uzda galdyrdy. Ol dabarada, häzirki toparý «Bawariýadaky» futbolçy ýoldaşlaryna, ozalky kluby «Tottenham» we köne topardaşlaryna, iň esasy hem maşgalasyna özüne beren goldawlary üçin minnetdarlygyny bildirdi. Bu baýraga şolaryň saýasynda ýetendigini belläp geçdi.

Keýn geçen möwsümde 73 gol geçirip, «Bawariýa» bilen 3 kubok gazanypdy. Ol bu baýragy 25 ýuldan soň gazanan ilkinji, umumylyk-da-da 5-nji iňlis futbolçysy boldy. Bu baýragy Keýnden öň angliýaly Stenli Mattýuws (1956), Bobbi Çarlton (1966), Kewin Kigan (1978, 1979) hem-de Maýkl Owen (2001) gazanypdy.

Şeýle-de, «Bundesligadan» 30, «Bawariýadan» 45 ýyl soň bir futbolçy «Altyn top» baýragyna laýyk görüldi. «Bundesliga-

dan» soňky gezek 1996-njy ýylda Matias Sammer («Borussiya D»), «Bawariýadan» bolsa 1981-nji ýylda Karl-Haýns Rummenigge «Altyn top» baýragyny gazanypdy.

Harri Keýn geçen möwsümiň iň köp gol geçiren futbolçysy hökmünde Gerd Müller baýragyny hem gazanmagy başardy. Ol 2024-nji ýylda-da bu baýragy Kilian Mbappe bilen paýlaşypdy.

Gerd Müller baýragyna zenanlaryň arasynda Meksikanyň «Paçuka» toparynda çykyş edýän Şarlin Korral mynasyp boldy. Ol geçen möwsümde 49 goly derwezä girizdi.

3 ýyllyk arakesmeden soň ýene-de Putelýas

● Zenanlaryň arasyndaky «Altyn top» baýragyna («Ballon d'Or Feminin») ispaniýaly Aleksia Putelýas mynasyp boldy. Bu onuň 2021-nji we 2022-nji ýyllardan soň 3-nji «Altyn top» baýragy bolup, ol mundan öňki 3 baýragy gazanan watandaşy, köne topardaş Aitana Bonmati bilen deňleşdi. 32 ýaşyndaky ýuldyz oňunçy bu ugurda «Barselona-nyň» polşaly oňunçysy Ewa Paýjordan hem-de «Mançester Sitiňiň» ýamaýkaly ýuldyzy Hadija Şawdan öňe saýlandy. 2018-nji ýuldan bäri berlip gelinýän bu baýragy Putelýas hem-de Bonmatiden öň norwegiýaly Ada Hegerberg bilen amerikaly Megan Rapinou gazanypdy.

Ýamal yzly-yzyna 3-nji gezek

● Möwsümiň iň ökde derwezeçisine berilýän Ýaşin baýragyna berilýän Kopa baýragynyň («Kopa Trophy»

bu ýylky ýeňijisi-de «Barselona-nyň» ýuldyzy Lamin Ýamal boldy. Topardaşy Pau Kubarsini hem-de PSŽ-li Warren Zair-Emerini uzda galdyran Ýamal bassyr 3-nji gezek Kopa baýragyny ýokary göterdi.

Zenan futbolçylaryň arasynda Kopa baýragyna hem «Barselona» toparynyň oňunçysy Wiki Lopes mynasyp boldy. Ol «Barselona-nyň» başga bir oňunçysy Klara Serraýjordiden hem-de «Çel-siniň» niderland futbolçysy Weerte Buurmandan köp ses aldy.

Möwsümiň iň ökde derwezeçisine berilýän Ýaşin baýragyna («Yashin Trophy») ispaniýanyň Dünýä Kubogyny gazanmagynda uly rol oýnan Unaý Simon laýyk görüldi. Çempionatda 1 gol geçirden «Atletik Bilbao» klubunyň derwezeçisi Dünýä Kubogynynda uzak wagtlap gol geçirtmezlik rekordynyň täze eýesi bolupdy. Simon watandaşy, «Arsenal» klubunyň derwezeçisi Dawid Raýdan hem-de «Real Madridiň» belgiýaly derwezeçisi Tibo Kurtuadan köp ses almagy başardy.

Bu baýrak zenan oňunçylardan «Barselona» toparynyň ispaniýaly derwezeçisi Kata Kolla gowşuryldy. Ol «Gotam» toparynyň germaniýaly derwezeçisi Ann-Katrin Bergeri hem-de «Mançester Sitiňiň» ýaponiýaly derwezeçisi Aýaka Ýamaşitany uzda galdyrdy.

Möwsümiň iň ökde tälimçisine berilýän Ýohan Kroýff baýragyna («Johan Cruyff Trophy») ispaniýanyň ýygundylyarynyň tälimçileri mynasyp boldy. Erkekleriň arasynda ispaniýany çempion eden Luis de la Fuente laýyk görülip, ol watandaşlary Mikel Artetadan hem-de Unaý Emeriden köp ses aldy.

Zenan futbolnynda-da «Barselona» toparynyň tälimçisi Pere Romeu Ýohan Kroýff baýragynyň bu ýylky eýesi boldy. Bu ugurda «Lion» toparynyň ispan tälimçisi Honatan Hiraldes 2-nji, «Mançester Sitiňiň» şwesiýaly tälimçisi Andree Yegler 3-nji orny eýeledi.

Ýylyň kluby diýlip bassyr 2-nji gezek Fransiýanyň PSŽ toparý saýlanyp, parizlilerden öň «Mançester Siti» yzly-yzyna 2 sapar ýylyň kluby baýragyny gazanypdy. Zenan futbolnynda-da 1 ýyllyk arakesmeden soň ýene-de ispaniýanyň «Barselona» kluby 3-nji gezek ýylyň kluby diýlip saýlandy.

Ýylyň unsanperwer hereketine berilýän Sokrates baýragyna («Socrates Award») «Premier Liganyň» çempiony «Arsenal» klubunyň angliýaly hüjümçisi Bukaýo Saka laýyk görüldi.

Messi öňde barýar

● «Altyn top» baýragynyň taryhyna-da ser salsak, 1956-njy ýuldan bäri gowşurylyp gelinýän baýragyň guramaçysy Fransiýanyň meşhur futbol neşiri «France Football» žurnalýdyr. Baýragyň ilkinji ýeňijisi angliýaly Stenli Mattýuws bolup, «Altyn top» 1995-nji ýylda çenli diňe ýewropaly futbolçylara berilýär. Başga yklymdan bu baýragy ilkinji bolup alan liberiyaly Jorj Wea häzirlikçe «Altyn topy» eýelän ýeke-täk afrikaly futbolçydyr. Baýragy iň köp Lionel Messi gazanyp, argentinaly oňunçy 8 gezek «Altyn topy» eýeleýär. Portugaliýaly Kristiano Ronaldonyň 5 «Altyn topy» bolup, ol iň köp dalasgär görkezilen futbolçydyr. Messi 5, Ronaldo 6 gezek 2-nji orny eýeleýär. Yzly-yzyna almakda Messä 2009–2012-nji ýyllar aralygynda 4 gezek taý tapylmaýar. Baýragy ilkinji gezek yzly-yzyna 3 gezek gazanan Mişel Platini bolup, Ýohan Kroýff, Marko Wan Basten hem 3 sapar «Altyn topy» asmana göterdi. Alfredo di Stefano, Frans Bekkenbauer, Kewin Kigan, Karl-Haýns Rummenigge, braziliýaly Ronaldo 2 gezek gazanýar. Baýragy şu güne çenli 48 futbolçy gazanmagy başardy. Ozalky SSSR-iň ýuldyzy Lew Ýaşin baýragy alan ýeke-täk derwezeçidir.

Iň köp Fransiýa bilen Argentinanyň futbolçylary «Altyn topy» gazanýar. Fransiýadan 6 futbolçy, Argentinadan bolsa diňe 1 futbolçy bu baýragy 8 gezek eýeleýär. Germaniýanyň, Niderlandlaryň, Portugaliýanyň futbolçylary 7, angliýaly oňunçylar 6, italiýaly hem-de braziliýaly futbolçylar 5 gezek «Altyn top» baýragyna mynasyp bolýar.

«Altyn topy» iň köp «Real Madrid» bilen «Barselona» klublarynyň futbolçylary gazanýar (12). «Yuwentusyň», «Milanyň» oňunçylary 8 gezek «Altyn topy» gazanmagy başardy. Baýragy alyp bilmedik futbolçylaryň arasynda iň köp dalasgär görkezilen oňunçy italiýaly Paolo Maldini bolup, onuň ady 12 gezek hödürlenýär. «France Football» žurnal baýragy 2010–2016-njy ýyllar aralygynda, ýagny 6 gezek FIFA bilen bilelikde berýär. 2020-nji ýylda bolsa baýrak pandemiýa sebäpli gowşurylmaýar.

«Altyn top» baýragyny gazanan futbolçylar: (ýurdy, utugy, kluby)	2-nji ýeri eýelän futbolçylar: (ýurdy, utugy, kluby)	3-nji ýeri eýelän futbolçylar: (ýurdy, utugy, kluby)
1956 STENLI MATTÝUWS (Angliýa) – 47 <i>Blakpuł (Angliýa)</i>	Alfredo Di Stefano (Ispaniýa) – 44 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Raýmon Kopa (Fransiýa) – 33 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>
1957 ALFREDO DI STEFANO (Ispaniýa) – 72 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Billi Raýt (Angliýa) – 19 <i>Wulwerhempłon (Angliýa)</i>	Dankan Edwards (Angliýa) – 16 <i>Mançester Yunajted (Angliýa)</i>
1958 RAYMON KOPA (Fransiýa) – 71 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Helmut Ran (G. Germaniýa) – 40 <i>Rot-Weiss Essen (Germaniýa)</i>	Žyžut Fonten (Fransiýa) – 23 <i>Reims (Fransiýa)</i>
1959 ALFREDO DI STEFANO (Ispaniýa) – 80 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Raýmon Kopa (Fransiýa) – 42 <i>Reims (Fransiýa)</i>	Jon Çarls (Uels) – 24 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>
1960 LUIS SUARES (Ispaniýa) – 54 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Ferens Puşkas (Ispaniýa) – 37 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Uwe Siler (G. Germaniýa) – 33 <i>Hamburg (Germaniýa)</i>
1961 OMAR SIWORI (Italiýa) – 46 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>	Luis Suarez (Ispaniýa) – 40 <i>Inter (Italiýa)</i>	Jonni Haýns (Angliýa) – 22 <i>Fulham (Angliýa)</i>
1962 YOSEF MASOPUST (Çehoslowakiýa) – 65 <i>Dukla Praha (Çehiýa)</i>	Eýsebio (Portugaliýa) – 53 <i>Benfika (Portugaliýa)</i>	Karl-Haýns Şnellinger (G. Germaniýa) – 33 <i>Koln (Germaniýa)</i>
1963 LEW YAŞIN (SSSR) – 73 <i>Dinamo Moskwa (Russiýa)</i>	Janni Riwera (Italiýa) – 55 <i>Milan (Italiýa)</i>	Jimmi Griwz (Angliýa) – 50 <i>Tottenham (Angliýa)</i>
1964 DENIS LAW (Şotlandiýa) – 61 <i>Mançester Yunajted (Angliýa)</i>	Luis Suarez (Ispaniýa) – 43 <i>Benfika (Portugaliýa)</i>	Amansio (Ispaniýa) – 38 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>
1965 EYSEBIO (Portugaliýa) – 67 <i>Benfika (Portugaliýa)</i>	Jasinto Fakketti (Italiýa) – 59 <i>Inter (Italiýa)</i>	Luis Suarez (Ispaniýa) – 45 <i>Inter (Italiýa)</i>
1966 BOBBI CARLTON (Angliýa) – 81 <i>Mançester Yunajted (Angliýa)</i>	Eýsebio (Portugaliýa) – 80 <i>Benfika (Portugaliýa)</i>	Frans Bekkenbauer (G. Germaniýa) – 59 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>
1967 FLORIAN ALBERT (Wengriýa) – 68 <i>Ferenswaras (Wengriýa)</i>	Bobbi Çarlton (Angliýa) – 40 <i>Mançester Yunajted (Angliýa)</i>	Jimmi Jonstoun (Şotlandiýa) – 39 <i>Seltik (Şotlandiýa)</i>
1968 JORJ BEST (D. Irlandiýa) – 61 <i>Mançester Yunajted (Angliýa)</i>	Bobbi Çarlton (Angliýa) – 53 <i>Mançester Yunajted (Angliýa)</i>	Dragan Džajić (Ýugoslawiýa) – 46 <i>Srwna Zvezda (Seriýa)</i>
1969 JANNI RIWERA (Italiýa) – 83 <i>Milan (Italiýa)</i>	Luiji Riwa (Italiýa) – 79 <i>Kalari (Italiýa)</i>	Gerd Müller (G. Germaniýa) – 38 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>
1970 GERD MÜLLER (G. Germaniýa) – 77 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Bobbi Mur (Angliýa) – 70 <i>West Ham (Angliýa)</i>	Luiji Riwa (Italiýa) – 65 <i>Kalari (Italiýa)</i>
1971 YOHAN KROÝFF (Niderlandlar) – 116 <i>Ajaks (Niderlandlar)</i>	Sandro Mazzola (Italiýa) – 57 <i>Inter (Italiýa)</i>	Jorj Best (D. Irlandiýa) – 56 <i>Mançester Yunajted (Angliýa)</i>
1972 FRANS BEKKENBAUER (G. Germaniýa) – 81 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Gerd Müller (G. Germaniýa) – 79 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Günter Netzer (G. Germaniýa) – 79 <i>Borussiya M (Germaniýa)</i>
1973 YOHAN KROÝFF (Niderlandlar) – 96 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Dino Zoff (Italiýa) – 47 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>	Gerd Müller (G. Germaniýa) – 44 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>
1974 YOHAN KROÝFF (Niderlandlar) – 116 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Frans Bekkenbauer (G. Germaniýa) – 105 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Kazimierz Dejna (Polşa) – 35 <i>Legia (Polşa)</i>
1975 OLEG BLOHIN (SSSR) – 122 <i>Dinamo Kiyew (Ukraina)</i>	Frans Bekkenbauer (G. Germaniýa) – 42 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Yohan Kroýff (Niderlandlar) – 27 <i>Wagyle (Daniýa)</i>
1976 FRANS BEKKENBAUER (G. Germaniýa) – 91 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Rob Rensenbrink (Niderlandlar) – 75 <i>Anderlecht (Belgiýa)</i>	Iwo Wiktor (Çehoslowakiýa) – 52 <i>Dukla Praha (Çehiýa)</i>
1977 ALLAN SIMONSEN (Daniýa) – 74 <i>Borussiya M (Germaniýa)</i>	Kewin Kigan (Angliýa) – 71 <i>Hamburg (Germaniýa)</i>	Mişel Platini (Fransiýa) – 70 <i>Nansi (Germaniýa)</i>
1978 KEWIN KIGAN (Angliýa) – 87 <i>Hamburg (Germaniýa)</i>	Hans Krankl (Awstriýa) – 81 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Rob Rensenbrink (Niderlandlar) – 50 <i>Anderlecht (Belgiýa)</i>
1979 KEWIN KIGAN (Angliýa) – 118 <i>Hamburg (Germaniýa)</i>	Karl-Haýns Rummenigge (G. Germaniýa) – 52 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Ruud Krol (Niderlandlar) – 41 <i>Ajaks (Niderlandlar)</i>
1980 KARL-HAYNS RUMMENIGGE (G. Germaniýa) – 122 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Bernd Şuster (G. Germaniýa) – 34 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Mişel Platini (Fransiýa) – 70 <i>Sent-Etien (Fransiýa)</i>
1981 KARL-HAYNS RUMMENIGGE (G. Germaniýa) – 106 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Pol Braýtner (G. Germaniýa) – 64 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Bernd Şuster (G. Germaniýa) – 39 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>
1982 PAOLO ROSSI (Italiýa) – 115 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>	Alen Žires (Fransiýa) – 64 <i>Bordo (Fransiýa)</i>	Zbigniew Boniek (Polşa) – 39 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>
1983 MİŞEL PLATINI (Fransiýa) – 110 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>	Kenni Dalgliş (Şotlandiýa) <i>Liverpul (Angliýa)</i>	Allan Simonsen (Daniýa) – 25 <i>Wagyle (Daniýa)</i>
1984 MİŞEL PLATINI (Fransiýa) – 110 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>	Zan Tigana (Fransiýa) – 57 <i>Bordo (Fransiýa)</i>	Preben Elkjåger (Daniýa) – 48 <i>Hellas Werona (Italiýa)</i>
1985 MİŞEL PLATINI (Fransiýa) – 127 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>	Preben Elkjåger (Daniýa) – 71 <i>Hellas Werona (Italiýa)</i>	Bernd Şuster (G. Germaniýa) – 46 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>
1986 IGOR BELANOW (SSSR) – 84 <i>Dinamo Kiyew (Ukraina)</i>	Gari Lineker (Angliýa) – 62 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Emilio Butranenjo (Ispaniýa) – 59 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>
1987 RUUD GULLIT (Niderlandlar) – 106 <i>Milan (Italiýa)</i>	Pauto Futre (Portugaliýa) – 91 <i>Atletiko (Ispaniýa)</i>	Emilio Butranenjo (Ispaniýa) – 61 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>
1988 MARKO WAN BASTEN (Niderlandlar) – 129 <i>Milan (Italiýa)</i>	Ruud Gullit (Niderlandlar) – 88 <i>Milan (Italiýa)</i>	Frank Riikkaard (Niderlandlar) – 45 <i>Milan (Italiýa)</i>
1989 MARKO WAN BASTEN (Niderlandlar) – 129 <i>Milan (Italiýa)</i>	Franko Barezi (Italiýa) – 80 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Frank Riikkaard (Niderlandlar) – 43 <i>Milan (Italiýa)</i>
1990 LOTAR MATTEUS (Germaniýa) – 137 <i>Inter (Italiýa)</i>	Salwatore Skillaci (Italiýa) – 84 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>	Andres Brema (Germaniýa) – 68 <i>Inter (Italiýa)</i>

«Altyn top» baýragyny gazanan futbolçylar: (ýurdy, utugy, kluby)	2-nji ýeri eýelän futbolçylar: (ýurdy, utugy, kluby)	3-nji ýeri eýelän futbolçylar: (ýurdy, utugy, kluby)
1991 ŽAN-PIER PAPAN (Fransiýa) – 141 <i>Marsel (Fransiýa)</i>	Dejan Sawiçewiç (Ýugoslawiýa) – 42 <i>Srwna Zvezda (Seriýa)</i>	Darko Pančew (Ýugoslawiýa) – 42 <i>Srwna Zvezda (Seriýa)</i>
1992 MARKO WAN BASTEN (Niderlandlar) – 98 <i>Milan (Italiýa)</i>	Hristo Stoýçkow (Bolgarıýa) – 80 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Dennis Bergkamp (Niderlandlar) – 53 <i>Ajaks (Niderlandlar)</i>
1993 ROBERTO BAJJO (Italiýa) – 142 <i>Milan (Italiýa)</i>	Dennis Bergkamp (Niderlandlar) – 83 <i>Inter (Italiýa)</i>	Erik Kantona (Fransiýa) – 34 <i>Mançester Yunajted (Angliýa)</i>
1994 HRISTO STOÝÇKOW (Bolgarıýa) – 210 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Roberto Bajjo (Italiýa) – 136 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>	Paolo Maldini (Italiýa) – 109 <i>Milan (Italiýa)</i>
1995 JORJ WEA (Liberiýa) – 144 <i>Milan (Italiýa)</i>	Yürgen Klinsmann (Germaniýa) – 108 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Yari Litmanen (Finlandiýa) – 53 <i>Ajaks (Niderlandlar)</i>
1996 MATTIAS SAMMER (Germaniýa) – 144 <i>Borussiya D (Germaniýa)</i>	Ronaldo (Braziliýa) – 143 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Alan Şirer (Angliýa) – 107 <i>Njukast (Angliýa)</i>
1997 RONALDO (Braziliýa) – 222 <i>Inter (Italiýa)</i>	Predrag Mijatović (Ýugoslawiýa) – 68 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Zinedin Zidan (Fransiýa) – 63 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>
1998 ZINEDIN ZIDAN (Fransiýa) – 244 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>	Dawor Şuker (Horwatiýa) – 68 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Ronaldo (Braziliýa) – 66 <i>Inter (Italiýa)</i>
1999 RIWALDO (Braziliýa) – 219 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Dewid Bekham (Angliýa) – 154 <i>Mançester Yunajted (Angliýa)</i>	Andreý Şewçenko (Ukraina) – 64 <i>Milan (Italiýa)</i>
2000 LUIS FIGO (Portugaliýa) – 197 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Zinedin Zidan (Fransiýa) – 181 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>	Andreý Şewçenko (Ukraina) – 85 <i>Milan (Italiýa)</i>
2001 MAYKL OWEN (Angliýa) – 176 <i>Liverpul (Angliýa)</i>	Raul Gonzales (Ispaniýa) – 140 <i>Liverpul (Angliýa)</i>	Oliver Kan (Germaniýa) – 114 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>
2002 RONALDO (Braziliýa) – 169 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Roberto Karlos (Braziliýa) – 145 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Oliver Kan (Germaniýa) – 110 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>
2003 PAWEŁ NEDWED (Çehiýa) – 190 <i>Arsenal (Angliýa)</i>	Tierri Anri (Fransiýa) – 128 <i>Arsenal (Angliýa)</i>	Paolo Maldini (Italiýa) – 123 <i>Milan (Italiýa)</i>
2004 ANDREY SEWÇENKO (Ukraina) – 175 <i>Milan (Italiýa)</i>	Deko (Portugaliýa) – 139 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Ronaldinio (Braziliýa) – 133 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>
2005 RONALDINIO (Braziliýa) – 225 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Frank Lampard (Angliýa) – 148 <i>Çelsi (Angliýa)</i>	Stiwen Jerrard (Angliýa) – 142 <i>Liverpul (Angliýa)</i>
2006 FABIO KANNAWARO (Italiýa) – 173 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Janluiji Buffon (Italiýa) – 124 <i>Yuwentus (Italiýa)</i>	Tierri Anri (Fransiýa) – 121 <i>Arsenal (Angliýa)</i>
2007 KAKA (Braziliýa) – 444 <i>Milan (Italiýa)</i>	Kristiano Ronaldo (Portugaliýa) – 277 <i>Mançester Yunajted (Angliýa)</i>	Lionel Messi (Argentina) – 255 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>
2008 KRISTIANO RONALDO (Portugaliýa) – 446 <i>Mançester Yunajted (Angliýa)</i>	Lionel Messi (Argentina) – 281 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Fernando Torres (Ispaniýa) – 179 <i>Liverpul (Angliýa)</i>
2009 LIONEL MESSI (Argentina) – 473 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Kristiano Ronaldo (Portugaliýa) – 233 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Hawi (Ispaniýa) – 170 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>
2010 LIONEL MESSI (Argentina) – 22,65% <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Andres Iniesta (Ispaniýa) – 17,36% <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Hawi (Ispaniýa) – 16,48% <i>Barselona (Ispaniýa)</i>
2011 LIONEL MESSI (Argentina) – 47,88% <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Kristiano Ronaldo (Portugaliýa) – 21,60% <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Hawi (Ispaniýa) – 9,23% <i>Barselona (Ispaniýa)</i>
2012 LIONEL MESSI (Argentina) – 41,60% <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Kristiano Ronaldo (Portugaliýa) – 23,68% <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Andres Iniesta (Ispaniýa) – 10,91% <i>Barselona (Ispaniýa)</i>
2013 KRISTIANO RONALDO (Portugaliýa) – 27,99% <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Lionel Messi (Argentina) – 24,72% <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Frank Riberi (Fransiýa) – 23,36% <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>
2014 KRISTIANO RONALDO (Portugaliýa) – 37,66% <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Lionel Messi (Argentina) – 15,76% <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Manuel Noşer (Germaniýa) – 15,72% <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>
2015 LIONEL MESSI (Argentina) – 41,33% <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Kristiano Ronaldo (Portugaliýa) – 27,76% <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Neşmar Junior (Braziliýa) – 7,86% <i>Barselona (Ispaniýa)</i>
2016 KRISTIANO RONALDO (Portugaliýa) – 745 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Lionel Messi (Argentina) – 316 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Antuan Grizmann (Fransiýa) – 198 <i>Atletiko (Ispaniýa)</i>
2017 KRISTIANO RONALDO (Portugaliýa) – 946 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Lionel Messi (Argentina) – 670 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Neşmar Junior (Braziliýa) – 361 <i>PSŽ (Fransiýa)</i>
2018 LUKA MODRIĆ (Horwatiýa) – 753 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Kristiano Ronaldo (Portugaliýa) – 476 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Antuan Grizmann (Fransiýa) – 414 <i>Atletiko (Ispaniýa)</i>
2019 LIONEL MESSI (Argentina) – 686 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Wiril wan Deýk (Niderlandlar) – 679 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Kristiano Ronaldo (Portugaliýa) – 476 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>
2021 LIONEL MESSI (Argentina) – 613 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Robert Lewandowski (Polşa) – 580 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Žoržinio (Italiýa) – 460 <i>Çelsi (Angliýa)</i>
2022 KARIM BENZEMA (Fransiýa) – 549 <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Sadio Mane (Senegal) – 193 <i>Mançester Siti (Angliýa)</i>	Kewin de Bruýne (Belgiýa) – 175 <i>Mançester Siti (Angliýa)</i>
2023 LIONEL MESSI (Argentina) – 462 <i>Inter Miami (ABŞ)</i>	Erling Holann (Norwegiýa) – 357 <i>Mançester Siti (Angliýa)</i>	Kilian Mbappe (Fransiýa) – 270 <i>PSŽ (Fransiýa)</i>
2024 RODRİ (Ispaniýa) – 1170 <i>Mançester Siti (Angliýa)</i>	Winisius Junior (Braziliýa) – 1129 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Jud Bellingam (Angliýa) – 917 <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>
2025 USMAN DEMBELE (Fransiýa) – 1380 <i>PSŽ (Fransiýa)</i>	Lamin Yamal (Ispaniýa) – 1059 <i>Barselona (Ispaniýa)</i>	Wlitişna (Portugaliýa) – 703 <i>PSŽ (Fransiýa)</i>
2026 HARRİ KEYN (Angliýa) <i>Bawariýa (Germaniýa)</i>	Kilian Mbappe (Fransiýa) <i>Real Madrid (Ispaniýa)</i>	Lamin Yamal (Ispaniýa) <i>Barselona (Ispaniýa)</i>

ZAMAN
INTERNATIONAL MEDIA
TÜRKMENISTAN

international media

**«Zaman-Türkmenistan» gazetine
2027-nji ýylyň I ýarym ýyllygy üçin
abuna ýazylyşygy dowam edýär.
Gazete ýazylmak üçin
«Türkmenpoçtanyň**